

การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

บทคัดย่อ
ของ
สุกัญญา ตันตระบัณฑิตย์

110 ก.พ. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
กันยายน 2548

11 27 249

สัญญา ดันต๊ะบัณฑิตย์. (2548). การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม
อาจารย์ ดร.จรรวณ สกุลคุ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนและด้านสังคม จำแนกตามเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปีการศึกษา 2547 จำนวน 942 คน เป็นนักศึกษาชาย 424 คน และ นักศึกษาหญิง 518 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษาจำนวน 47 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีการปรับตัวด้านสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนการปรับตัวด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักศึกษาชายและหญิงมีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักศึกษาที่เรียนสาขาต่างกันมีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF FIRST YEAR STUDENTS ' ADJUSTMENT AT
RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY MAIN CAMPUS

AN ABSTRACT
BY
SUKUNYA TANTRABUNDIT

Presented in partial fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
September 2005

Sukunya Tantrabundit. (2005) *A Study of First Year Students' Adjustment of Rajamangala Institute of Technology main campus*. Master Thesis , M. Ed (Higher Education). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University.
 Advisor Committee : Dr.Jaruwan Skulkhu , Assit. Prof. Dr.Suchada Suthummaraksa.

The purpose of this research was to study and to compare adjustment of first year students at Rajamangala Institute of Technology main campus on overall and on the aspect of academic and social adjustment according to gender , field of study , grade point average , parental economic status and parental style. The sample consisted of 942 first year students enrolled in the 2004 academic year. The instrument used for collecting data was a five – point rating scale questionnaire with 47 items. The statistical procedures used for analyzing the data were percentage , arithmetic mean, standard deviation , t – test , one way analysis of variance and Scheffe' method.

The results of the study revealed that :

1. First year students at RIT main campus held a high level of adjustment on overall aspect, but when considered in each aspect student social adjustment was at a high level while academic adjustment was at a moderate level.
2. Male and female students differed significantly on overall and on each aspect of adjustment.
3. Students from different field of study differed significantly on overall and on each aspect of adjustment.
4. Students with different grade point average group differed significantly on overall and on each aspect of adjustment.
5. There was no difference found when compared among students with different parental economic status.
6. Students with different parental style differed significantly on overall and on social and academic aspect of adjustment.

การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุกัญญา ตันตระกูลทิพย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
กันยายน 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

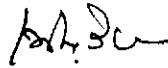
ของ

นางสุกัญญา ตันตระบัณฑิตย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

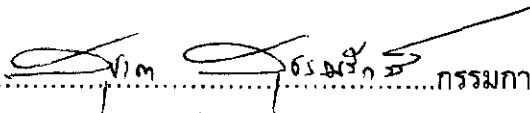
วันที่ ๑๑ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลกู)

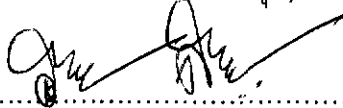

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.อรณพ โพธิสุข)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รชมน สุขชุม)

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำให้ความรู้และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีเสมอมา ผู้วิจัยได้รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิ์สุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รชมน สุขชุม ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ และให้คำแนะนำที่ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชลี อุปภัยและ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รชมน สุขชุม ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี รวมทั้งอาจารย์และนักศึกษาที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

สุกัญญา ตันตระกูล

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
	ความสำคัญของการวิจัย.....	6
	ขอบเขตการวิจัย.....	6
	ประชากร.....	6
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
	สมมติฐานของการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	ความหมายของการปรับตัว.....	10
	ทฤษฎีการปรับตัว.....	12
	สาเหตุของการปรับตัว.....	16
	กลไกในการปรับตัว.....	17
	ลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้.....	21
	ลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้.....	22
	การปรับตัวด้านการเรียน.....	24
	การปรับตัวทางสังคม.....	26
	เอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	28
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	63
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	63
วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สรุปผลการวิจัย.....	64
อภิปรายผล.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม.....	82
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม.....	84
ภาคผนวก ค. คำอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามและค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ.....	90
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	92

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคันในช่วงปีการศึกษา 2542-2546	4
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและสาขาวิชา	36
3 จำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การปรับตัว ของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	42
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและเป็นรายด้าน	44
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามเพศ	45
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามสาขาวิชา	46
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	47
8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ ของผู้ปกครอง	48
9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู	49
10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นรายข้อ	50
11 การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามเพศ	54
12 การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามสาขาวิชา	55
13 การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	56
14 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวม จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	57

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านการเรียน จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	57
16	การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านสังคม จำแนกตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	58
17	การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของ ผู้ปกครอง.....	59
18	การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู.....	60
19	การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวม จำแนกตาม การอบรมเลี้ยงดู.....	61
20	การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านการเรียน จำแนกตาม การอบรมเลี้ยงดู.....	61
21	การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านสังคม จำแนกตาม การอบรมเลี้ยงดู.....	62

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืน ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ซึ่งเป็นแผนปฏิรูปความคิดและคุณค่าใหม่ของสังคมไทย จึงเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ของสังคมไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ก็มุ่งพัฒนาคน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนให้ดีขึ้น มีสุข การเสริมสร้างคนให้มีความรู้ มีภูมิปัญญา รู้เท่าทันโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : ก-จ) เพื่อให้คนเหล่านี้เป็นทุนมนุษย์ที่ขับเคลื่อนประเทศชาติเข้าสู่โลกกระบวนสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based Society) (สำนักงานพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต. 2548 : 53) ฉะนั้นการพัฒนาคนเพื่อไปพัฒนาประเทศชาติให้อยู่รอดและได้เปรียบในการแข่งขัน จึงถือเป็นภารกิจหลักของทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษา ซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาคนโดยการให้การศึกษา เพราะเชื่อว่าการศึกษาคือบ่อเกิดแห่งความรู้ เป็นเครื่องมือในการหล่อหลอมบ่มเพาะให้คนเป็นทุนมนุษย์ดังจะเห็นได้จากดัชนีชี้วัดความเจริญรุ่งเรืองของประเทศใดก็ตามขึ้นอยู่กับ “ปัญญา” ของคนในชาติ จึงส่งผลให้ “การศึกษา” มีความสำคัญมากที่สุดในการกำหนดอนาคตของประเทศ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2541 : 163)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถตอบสนองพื้นฐานการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนเพื่อให้มีความเชี่ยวชาญทางด้านปฏิบัติการ ความเจนจัดทางวิชาการและคุณลักษณะที่จำเป็นตามลักษณะอาชีพ พร้อมทั้งจะทำงานและสามารถปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทันต่อการพัฒนาทางเทคโนโลยี รวมทั้งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ความประณีต ความสำนึกในจรรยาอาชีพ คุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อนานาชาติและสังคม (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2545 : 2) โดยมีสถานศึกษาในสังกัดประกอบด้วย 15 คณะ และ 34 วิทยาเขต ซึ่งตั้งอยู่ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่อยู่ในคณะ 15 แห่ง คือ 1) คณะเกษตรศาสตร์บางพระ จังหวัดชลบุรี 2) คณะเกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง จังหวัดตรัง 4) คณะเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม 5) คณะคหกรรมศาสตร์ 6) คณะเทคโนโลยี สื่อสารมวลชน 7) คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ 8) คณะบริหารธุรกิจ 9) คณะวิศวกรรมศาสตร์ 10) คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร 11) คณะศึกษาศาสตร์

12) คณะศิลปศาสตร์ 13) คณะศิลปกรรม 14) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และ 15) คณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีคณะในลำดับที่ 4 – 15 รวมจำนวน 12 แห่งตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตำบล คลองหก อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สถาบันมีหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 3 หลักสูตร คือ (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2546 : 1 – 3)

1. หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อ โดยมีระยะเวลาการศึกษา 2 ปี หรือ 3 ปี หรือ 3 ½ ปีการศึกษาตามแต่ละ สาขาวิชากำหนด จำนวนหน่วยกิตที่ต้องศึกษาอยู่ระหว่าง 80-90 หน่วยกิต

2. หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่าเข้าศึกษาต่อ โดยมีระยะเวลาการศึกษา 4 ปีการศึกษา จำนวนหน่วยกิตที่ต้องศึกษาอยู่ระหว่าง 140-150 หน่วยกิต

3. หลักสูตรปริญญาตรี 5 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่าเข้าศึกษาต่อ โดยมีระยะเวลาการศึกษา 5 ปีการศึกษา จำนวนหน่วยกิตที่ต้องศึกษาไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต

ในปีการศึกษา 2547 มีนักศึกษาในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รวมทั้งสิ้น 16,760 คน แบ่งเป็นนักศึกษาปริญญาตรีต่อเนื่อง จำนวน 8,333 คน และนักศึกษาปริญญาตรี 4 ปี หรือ 5 ปี จำนวน 8,427 คน ซึ่งศึกษาอยู่ใน 11 คณะ (ลำดับที่ 5-15) ยกเว้นคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง ในจำนวนนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตร 4 ปี หรือ 5 ปี) จำนวน 2,692 คน ที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและ หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เมื่อเข้ามาศึกษาในสถาบัน ซึ่งจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในระดับที่ออกไปสู่ชีวิตการทำงานได้ ดังนั้น นักศึกษาจะพบสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่แตกต่างไปจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายและหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้แก่ การเลือกวิชาและการลงทะเบียนเรียนในแต่ละ ภาคการศึกษา อาคารสถานที่ที่มีหลายแห่ง นักศึกษาจะต้องเรียนวิชาพื้นฐานร่วมกับนักศึกษาคณะอื่นๆ ต้องรู้จักการวางแผนเรียน การแบ่งเวลาเรียน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักใช้ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จาก การสังเกต ชักถาม จดจำ สืบค้น การอ่านและปฏิบัติจริง การศึกษาในระดับนี้โอกาสที่นักศึกษาจะใกล้ชิด กับอาจารย์มีน้อย การเรียนที่ค่อนข้างเป็นอิสระเสรี ไม่มีอาจารย์คอยดูแลหรือบังคับให้เข้าเรียน นักศึกษาจึงต้องรู้จักขวนขวายฝึกตนเอง และสร้างวินัยในการศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะการเรียน การสอนแบบบรรยาย อาจารย์จะสอนเร็วเพราะเนื้อหาวิชามีมาก นักศึกษาจะประสบปัญหาในการ จับประเด็นที่อาจารย์สอนและจดคำบรรยายไม่ทัน มีผลทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวในเรื่องดังกล่าวและ เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักศึกษา มีผลทำให้การเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 27) สอดคล้องกับการศึกษาของมัลลวีร์ อุดุลฉนวนศิริ (2533 : 62) ที่กล่าวถึงปัญหา การเรียนในมหาวิทยาลัยว่า นักศึกษาส่วนมากโดยเฉพาะนักศึกษาใหม่นั้นมีความยุ่งยากใจและประสบ ปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับชีวิตในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การฟังและจดคำบรรยายของอาจารย์ผู้สอน

การแบ่งเวลาเรียน การร่วมกิจกรรมและการคบเพื่อน นอกจากนี้ ประภาวดี เหล่าพูนสุข.

(2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 โดยทั่วไปมีปัญหาสุขภาพจิตทางด้านย่ำคิด ย่ำทำ ด้านความรู้สึก ไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ด้านซึมเศร้า ด้านความก้าวร้าว ด้านความหวาดกลัวโดยไม่มีเหตุผลและมีปัญหา การปรับตัวด้านการเรียนมาก สอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2537 : 84) กล่าวถึงปัญหาการปรับตัว ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยไว้ว่า ปัญหาแรกที่นักศึกษาส่วนมากต้องประสบคือ การปรับตัวเข้ากับระบบงานของสถาบันอุดมศึกษาและสภาพแวดล้อมใหม่ ระบบงานที่มักก่อให้เกิด ปัญหาแก่นักศึกษา คือ ระบบการลงทะเบียนเรียนวิชาต่าง ๆ ระบบการเรียนการสอนของสถาบันอุดม ศึกษาแตกต่างกับระบบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา นักศึกษาเป็นจำนวนมากยังขาดทักษะ ในการเรียน เช่น การจดคำบรรยาย การค้นคว้าและการศึกษาด้วยตนเอง ตลอดจนการแบ่งเวลาเพื่อ การศึกษาเล่าเรียนที่ถูกต้อง

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาในสถาบันส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17 – 19 ปี เป็นวัยที่อยู่ในกลุ่ม ของเพื่อน (Peer group) เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว คือเปลี่ยนจากความเป็นเด็กสู่ความเป็น ผู้ใหญ่ เป็นช่วงเปลี่ยนวัยชีวิตทางสังคม อารมณ์ จิตใจ ค่านิยม เจตคติและสติปัญญา ในด้านอารมณ์จะ มีการเปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหวง่าย มีความวิตกกังวล มีอารมณ์รุนแรง กลัวโดยไม่มีเหตุผล มักจะชอบ หรือนิยมนับถือคนเก่งในสายตาของพวกเขา จึงทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย ขอบตอด้านผู้ใหญ่ บางครั้งก็มี เหตุผลแต่ขาดประสบการณ์ ทำให้ความสำเร็จในการทำงานไม่ดีเท่าที่ควร (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540 : 329) นักศึกษาจะพบเพื่อนใหม่ที่มีความแตกต่างกันทั้งการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ อุปนิสัย สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมภายในสถาบัน ได้แก่ อาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนูปกรณ์ โรงอาหาร สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและการให้บริการและสวัสดิการ ต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน มีความสะดวกสบายและปลอดภัย รวมทั้งการร่วมกิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมต่าง ๆ การแข่งขันกีฬาทั้งภายใน และภายนอกสถาบัน กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ทำให้นักศึกษา ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ดังกล่าว นักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะเกิดความคับข้องใจ ความขัดแย้งในใจ ความวิตกกังวลและความเครียด ความรู้สึกเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้เกิด ปัญหาสุขภาพจิตในเวลาต่อมา ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา (วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. 2543 : 7) และจาก การศึกษาของสุจินต์ ยมศรีเคน (2536 L 137) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัย พยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหาด้านสังคมมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องไม่กล้าปรึกษาอาจารย์เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น รู้สึกประหม่าเมื่ออยู่ต่อหน้าชุมชน รู้สึกลำบากใจใน การพูดคุย ได้ตอบหรือสนทนากับผู้อาวุโส ไม่มีความมั่นใจในการปฏิบัติตนเมื่อเข้าสังคม สอดคล้องกับ เฟลเคอร์ (สุมาลี สุวรรณภักดี. 2541 : 2 อ้างอิงมาจาก Felker. 1973) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้ตั้งแต่ปีแรกของการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาจะสามารถปรับตัวต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ ส่วนนักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัว

ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ จะเกิดความเครียดทางจิตใจและมีผลต่อสุขภาพจิต ระยะเวลาของการศึกษา
 ในชั้นปีที่ 1 ของนักศึกษาจึงเป็นระยะวิกฤตที่สำคัญที่มีผลต่อการศึกษาต่อไปในข้างหน้า โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งการไม่ประสบความสำเร็จในการเล่าเรียนหรือการต้องออกกลางคัน ดังจะเห็นได้จากแบบรายการ
 การศึกษา(ภาคสถิติ)และรายงานครู ปีการศึกษา 2542 - 2546 ของคณะต่างๆในศูนย์กลางสถาบัน
 เทคโนโลยีราชมงคล ได้แสดงจำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคันโดยไม่สำเร็จการศึกษาของนักศึกษา
 หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี หรือ 5 ปี ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคันในช่วงปีการศึกษา 2542 - 2546

ปีการศึกษา	2542				2543				2544				2545				2546			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
คณะ																				
วิศวกรรมศาสตร์	-	44	31	57	-	27	33	24	-	22	17	6	44	44	37	9	39	12	2	-
วิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร	35	5	7	-	16	15	5	-	35	17	3	1	29	23	7	1	10	6	-	-
บริหารธุรกิจ	37	27	3	-	32	12	5	-	52	20	3	-	40	44	16	1	29	7	5	-
คหกรรมศาสตร์	-	-	-	-	1	1	2	1	6	-	3	-	-	-	-	-	16	11	7	-
ศิลปกรรม	2	2	-	-	-	3	-	-	-	2	-	1	9	2	2	-	15	3	3	6
ศิลปศาสตร์	10	4	2	-	5	9	-	1	28	1	2	1	10	1	-	-	22	11	-	1
ศึกษาศาสตร์	-	2	-	-	3	2	-	-	4	1	-	-	6	5	1	1	-	3	-	-
นาฏศิลป์และดุริยางค์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10	7	-
วิทยาศาสตร์	-	-	-	-	17	-	-	-	-	2	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สถาปัตยกรรมศาสตร์	-	-	-	-	4	1	-	-	7	4	4	-	5	-	-	-	8	1	-	-
เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	-	-	-	-	2	-	-	-	7	2	3	1	18	2	2	1	-	-	-	-
รวม	84	84	43	57	80	70	45	26	139	71	46	10	161	121	65	13	149	64	24	7
รวมทั้งสิ้น	268				221				266				360				244			

จากตาราง 1 พบว่านักศึกษาที่ออกกลางคันชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2545 คิดเป็นร้อยละ 44.72 ของนักศึกษาทั้งหมดที่ออกกลางคัน และปีการศึกษา 2546 คิดเป็นร้อยละ 61.07 ของนักศึกษาทั้งหมดที่ออกกลางคัน ทำให้เกิดความสูญเสียทางการศึกษา สาเหตุสำคัญของนักศึกษาที่ออกกลางคัน คือ การเรียนอ่อน ไม่ชอบสาขาวิชาที่เรียนและปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง การเจ็บป่วยด้านร่างกาย เป็นต้น สอดคล้องกับการศึกษาของประชุมสุข อาชีวบำรุงและคนอื่น ๆ (อำนาจ หงษา, 2545 : 2 อ้างอิงมาจากทบทวน

มหาวิทยาลัย. 2530 : 9) พบว่า สาเหตุหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษาที่สำคัญอันดับหนึ่งคือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสมหรือไม่ตั้งใจเล่าเรียน ไม่ดูหนังสือ ไม่ทำการบ้าน เล่นการพนัน สาเหตุสำคัญรองลงมาคือ เจตคติต่อวิชาและคณะที่เรียนไม่ดี เลือกวิชาไม่ตรงกับ ความสนใจ ไม่ชอบการสอนของอาจารย์และขาดความสัมพันธ์กับอาจารย์ สาเหตุอื่นๆ ที่มีความ สำคัญใกล้เคียงกันคือ กิจกรรมนักศึกษามากเกินไป ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีปัญหาสุขภาพ ทุจริต ในการสอบ เป็นต้น จากการสัมภาษณ์ กมล ภาวิไล (สัมภาษณ์. 2547) นักศึกษาคณะวิศวกรรมและ เทคโนโลยีการเกษตร ชั้นปีที่ 1 ให้ความเห็นว่า การเรียนการสอนด้านวิชาพื้นฐานทางวิศวกรรมเป็น วิชาที่เรียนยาก จำเนื้อหาไม่ได้ ไม่มีสมาธิในการเรียนและการอ่านหนังสือ วิธีการสอนของอาจารย์ก็ เป็นลักษณะ คั่นคว้าและนำเสนอในห้อง สอดคล้องกับการสัมภาษณ์นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 อรุณ นาครักษา (สัมภาษณ์.2547) ให้ความเห็นว่า การเรียนการสอนที่คณะ นักศึกษากับ อาจารย์ไม่มีความใกล้ชิดกัน ในบางวิชาอาจารย์ไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมหรือแสดง ความเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน นักศึกษาจะต้องศึกษาด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น บางวิชาไม่เข้าใจ ทำให้ไม่อยากเข้าห้องเรียนเพราะเรียนไม่รู้เรื่อง เกิดความเบื่อวิชานี้ รวมทั้ง หทัยชนก พุทธรักษา (สัมภาษณ์.2547) นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และดวงพร อังศุวัฒนกุลศิริ (สัมภาษณ์.2547) นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 1 ได้ให้ความเห็นตรงกันว่าในวิชาที่เรียนร่วมกันหลายคณะ หาก นักศึกษาถามข้อสงสัยในชั้นเรียน จะถูกนักศึกษาคณะอื่นๆ มองด้วยสายตาแปลกๆ ทำให้นักศึกษา ไม่กล้าถาม วิธีการลงทะเบียนเรียนซึ่งลงไม่ถูกและถามรุ่นพี่ก็แนะนำผิด ไม่กล้าปรึกษาอาจารย์เมื่อมี ปัญหาเกิดขึ้น รู้สึกประหม่าเมื่อต้องรายงานหน้าชั้นเรียน สำหรับณัฐรัตน์ กาบบาลี (สัมภาษณ์. 2547) นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ก็ให้ความเห็นว่าการเรียนที่คณะนักศึกษาต้องมีความกระตือรือร้น สนใจ เอาใจใส่การเรียน ถ้าได้กลุ่มเพื่อนที่รักการเรียนก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้ประสบผลสำเร็จใน การเรียน รวมถึงการเลือกสาขาวิชาที่นักศึกษาชอบได้ ถ้าเป็นสาขาวิชาที่นักศึกษาไม่ค่อยชอบและได้ กลุ่มเพื่อนที่ขบถในขณะเรียน มีผลทำให้นักศึกษาจดจำบรรยายไม่ทัน อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ นักศึกษาเบื่อหน่ายการเรียนและลาออกกลางคัน ส่วนกาญจนา สีนาค (สัมภาษณ์. 2547) นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเข้าประชุมเชียร์หรือการรับน้องใหม่ ว่าเป็นกิจกรรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถ้านักศึกษาร่วมกิจกรรมมากโดยไม่รู้จักการแบ่งเวลาเพื่อ การเรียน จะเกิดผลทำให้การเรียนตกต่ำลงจนถึงขั้นพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

จากลักษณะของนักศึกษาที่อยู่ในวัยรุ่นและสภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อ นำผลวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของวัยรุ่น ตลอดจนการจัดบริการให้คำปรึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสังคมและเป็นพลเมืองที่ดีของ ประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและเป็นรายด้าน
2. เปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารที่ได้รับทราบปัญหาการปรับตัวของนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกัน ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการให้คำปรึกษา และจัดบริการให้ความช่วยเหลือนักศึกษาได้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี หรือ 5 ปี) ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของคณะ 11 แห่งประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยี การเกษตร คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะศิลปกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ รวมจำนวนนักศึกษา 2,692 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 2.1.1 เพศ แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง
- 2.1.2 สาขาวิชา แบ่งตามลักษณะกลุ่มวิชาเป็น 2 สาขาวิชาคือ
 - 2.1.2.1 สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 2.1.2.2 สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- 2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น 3 ระดับคือ
 - 2.1.3.1 ระดับต่ำ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ลงมา
 - 2.1.3.2 ระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00-2.99
 - 2.1.3.3 ระดับสูง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

2.1.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

2.1.4.1 ระดับต่ำ หมายถึง รายได้รวมกันต่อเดือนต่ำกว่า 12,000 บาท

2.1.4.2 ระดับปานกลาง หมายถึง รายได้รวมกันต่อเดือนระหว่าง
12,000 - 25,000 บาท

2.1.4.3 ระดับสูง หมายถึง รายได้รวมกันต่อเดือนตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไป

2.1.5 การอบรมเลี้ยงดู แบ่งเป็น 3 แบบคือ

2.1.5.1 แบบปล่อยปละละเลย

2.1.5.2 แบบเข้มงวดกวดขัน

2.1.5.3 แบบประชาธิปไตย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี หรือ 5 ปี)

ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมี 2 ด้านคือ

2.2.1 การปรับตัวด้านการเรียน

2.2.2 การปรับตัวด้านสังคม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปรับตัว หมายถึง การที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการปรับตัวออกเป็น 2 ด้าน คือ

1.1 การปรับตัวด้านการเรียน หมายถึง การที่นักศึกษาตั้งใจเรียน มีสมาธิในการเรียน การฟังและสรุปใจความสำคัญ มีการวางแผนในการเรียนและรู้จักแบ่งเวลาในการเรียน เข้าใจในเนื้อหาวิชา และวิธีการสอนของอาจารย์ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถาม รู้จักขอคำปรึกษา และขอความช่วยเหลือจากบุคคลต่างๆ กล้าอภิปรายและซักถามข้อข้องใจกับอาจารย์ รู้จักการอ่านและสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน การจดบันทึกย่อขณะทบทวนบทเรียน มีความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายและส่งงานตรงตามกำหนดเวลา มีความพอใจในสาขาที่เรียนและมีความมุ่งมั่นจะเรียนให้สำเร็จ

1.2 การปรับตัวด้านสังคม หมายถึง การที่นักศึกษาเข้าใจในระเบียบปฏิบัติของสังคมที่ถูกต้อง สามารถปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ เคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความไว้วางใจในผู้อื่น อยู่ร่วมกับเพื่อนและผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี หรือ 5 ปี) ชั้นปีที่ 1 ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ในคณะ 11 แห่ง ที่ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

3. สาขาวิชา หมายถึง สาขาวิชาที่เปิดสอนในสถาบัน ซึ่งแบ่งตามลักษณะกลุ่มวิชาเป็น 2 สาขาวิชา คือ

3.1 สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.2 สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปกรรม คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และคณะคหกรรมศาสตร์

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักศึกษา ซึ่งพิจารณาจากผลการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

4.1 ระดับต่ำ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ลงมา

4.2 ระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.00 - 2.99

4.3 ระดับสูง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

5. ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักศึกษา ซึ่งเป็นรายได้ประจำเดือนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองรวมกัน โดยไม่หักค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น แบ่งตามเกณฑ์รายได้สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปี 2546 โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

5.1 ระดับต่ำ หมายถึง รายได้รวมกันต่อเดือนต่ำกว่า 12,000 บาท

5.2 ระดับปานกลาง หมายถึง รายได้รวมกันต่อเดือนระหว่าง 12,000-25,000 บาท

5.3 ระดับสูง หมายถึง รายได้รวมกันต่อเดือนตั้งแต่ 25,001 บาทขึ้นไป

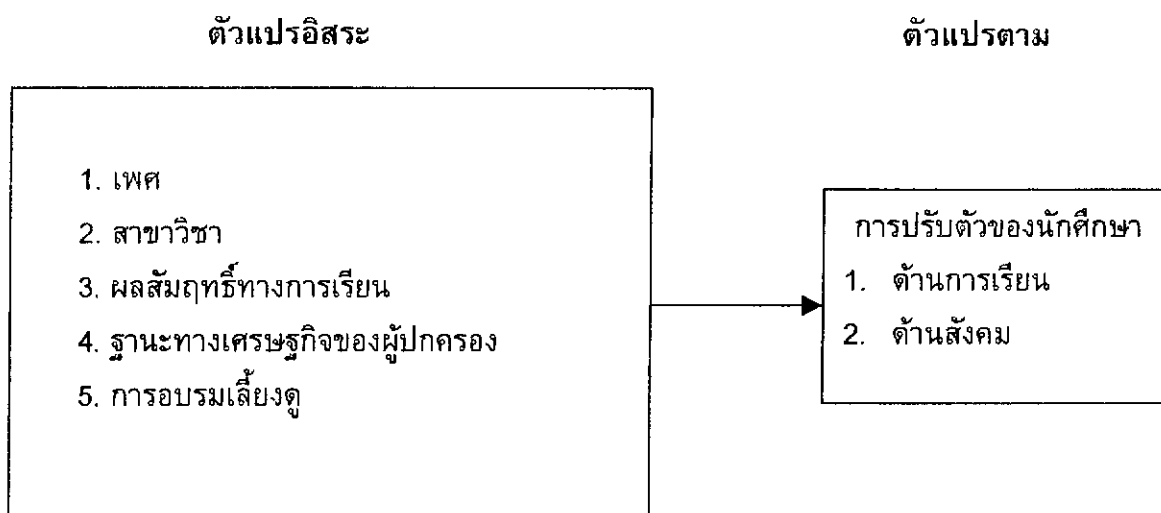
6. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การรับรู้หรือความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อตนเองในเรื่องต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 แบบ ดังนี้

6.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักศึกษา มีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุนหรือคำแนะนำจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มักถูกปล่อยให้อะไรตามใจชอบ

6.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักศึกษา มีความรู้สึกว่าตนเองต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองกำหนดไว้ ขาดความเป็นอิสระ

6.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักศึกษามี ความรู้สึกว่าตนเองได้รับความรัก ความอบอุ่น ความมีเหตุผลและยอมรับในความคิดความสามารถของนักศึกษาจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาคำরা เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และได้นำเสนอสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

- 1.1 ความหมายของการปรับตัว
- 1.2 ทฤษฎีการปรับตัว
- 1.3 สาเหตุของการปรับตัว
- 1.4 กลวิธีในการปรับตัว
- 1.5 ลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้
- 1.6 ลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้
- 1.7 การปรับตัวด้านการเรียน
- 1.8 การปรับตัวทางสังคม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

- 2.1 เพศกับการปรับตัว
- 2.2 สาขาวิชากับการปรับตัว
- 2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการปรับตัว
- 2.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองกับการปรับตัว
- 2.5 การอบรมเลี้ยงดูกับการปรับตัว

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

1.1 ความหมายของการปรับตัว

มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม ความปรารถนา ดังกล่าวนี้นมนุษย์ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งสถานการณ์ภายในตนเองและสถานการณ์ในสังคม มนุษย์จึงต้องมีกระบวนการ แบบแผนและพฤติกรรมที่สอดคล้องและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ซึ่งเรียกว่า “การปรับตัว”

กิลเมอร์ (Gilmer, 1971 : 73) ให้ความหมายของการปรับตัวว่า เป็นความพยายามที่จะทำให้เกิดความสมดุลของความต้องการ หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการที่มนุษย์มีปฏิกิริยาแลกเปลี่ยนการตอบสนองกับสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามความต้องการของตน ส่วนวอร์เชลและโกเทลส์ (Worchel and Goethals, 1985 : 2) ได้กล่าวถึงการปรับตัวตามพจนานุกรมทางพฤติกรรมศาสตร์ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันระหว่างสภาพแวดล้อมกับความต้องการของตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และละออ หุตางกูร (2535 : 88)

ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง กระบวนการตอบสนองของระบบชีวิต ต่อสิ่งเร้าที่ก่อความจำเป็นให้ระบบต้องปรับกระบวนการเพื่อรักษาคุณภาพของชีวิต สิ่งเร้าที่เรียกร้องการปรับตัว ได้แก่ สิ่งเร้าที่รบกวนหรือคุกคามคุณภาพหรือก่อความเครียดแก่ระบบ ส่วน มาลินี จุฑะรพ (2537 : 318) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า เป็นความพยายามของบุคคลที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมของตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ที่ตนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ ดวงแข วิทยาสุนทรวงศ์ (2541 : 12) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง การที่บุคคลหาวิธีการที่จะปรับพฤติกรรมของตนให้เข้ากับสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านอารมณ์และด้านความต้องการ เพื่อจัดหรือผ่อนคลายความทุกข์ ความคับข้องใจ และความเครียดของตนเองในชีวิตประจำวันให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและสามารถทนอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้อย่างมีความสุข ส่วน ชาติชาย หมั่นสมักร (2542 : 16) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อม จนเป็นสถานการณ์ที่ตนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ปราศจากความคับข้องใจ สอดคล้องกับ วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2543 : 2) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้ความพยายามในการปรับตนเองเมื่อต้องเผชิญกับสภาพปัญหาความอึดอัดใจ ความคับข้องใจ ความเครียด ความทุกข์ใจ ความวิตกกังวลต่างๆ จนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นๆ สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสภาพปัญหานั้นๆ ได้ ส่วน สุภาณี เจียมศักดิ์ (2543 : 19) ได้ให้ความหมายของการปรับตัว ไว้ว่า เป็นพฤติกรรมการตอบสนองของบุคคลเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือ สิ่งแวดล้อมของตนเองเพื่อปรับให้คงสภาวะความสมดุลของร่างกาย จิตใจและสังคม สุชีลา พรรณหาญ (2544 : 15) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง การที่บุคคลพยายามตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยทำให้เกิดความสมดุลกันระหว่างความคิด จิตใจและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพราะบุคคลต้องการให้ตนเองมีความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ส่วนเพริยาภรณ์ ประเทืองเศรษฐ์ (2544 : 16) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง ลักษณะความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและบุคคลอื่น ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและปัญหาต่างๆ ในสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และ ภาวินี สุธีพิเชฐภักดิ์ (2545 : 37) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า เป็นผลลัพธ์ของการตอบสนองตามการรับรู้ของบุคคลต่อการเผชิญปัญหา สถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในชีวิต ทำให้บุคคลเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อคงไว้ซึ่งความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

จากความหมายของคำว่า การปรับตัวดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง เพื่อสนองตอบความต้องการและความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ปราศจากความคับข้องใจและความวิตกกังวล

1.2 ทฤษฎีการปรับตัว

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจจนิก (2524 : 10 - 12) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการปรับตัวของ อีริกสัน(Erikson) ว่าสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดในการปรับตัวคือ ความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องแวดล้อมตนในช่วงนั้นๆ ครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องในการวางพื้นฐานทางจิตใจให้แก่บุคคลตั้งแต่วัยทารกเป็นต้นมา ความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวของบุคคลเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ความรู้ ความสามารถ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การที่บุคคลจะปรับตัวได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นที่มีต่อสภาพแวดล้อมรอบตนเองอีกทั้งความสามารถในการปรับตัวได้ดีในขั้นก่อนจะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวในขั้นต่อไปด้วย นอกจากนี้ทฤษฎีของอีริกสันยังกล่าวว่า เด็กต้องปรับตัวเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระและสังคมประกอบกับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและพื้นฐานทางจิตใจแต่เดิมของเด็ก ซึ่งจะส่งผลร่วมกันต่อความสามารถในการปรับตัวของบุคคลในแต่ละช่วงอายุ

ฮาวิกเฮริสท์ (ภาวิณี สุทธิพิเชษฐภักดิ์. 2545 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Havighurst. 1953) พิจารณาการปรับตัวในแง่ของการเรียนรู้งานตามขั้นพัฒนาของชีวิต เขามีความเห็นว่าการพัฒนาการของชีวิตในแต่ละวัยนั้นบุคคลจะมีงานประจำวัยหรืองานประจำขั้นที่ต้องเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย ถ้าบุคคลสามารถพัฒนางานประจำวัยได้สำเร็จก็จะเป็นบุคคลที่มีความสุขและสามารถพัฒนางานประจำวัยในขั้นต่อไปได้สำเร็จด้วย ในทางตรงกันข้ามงานในช่วงวัยใดไม่ประสบผลสำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นไม่มีความสุขและพัฒนางานประจำวัยในช่วงต่อไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้นบุคคลที่ปรับตัวได้ในทัศนะของฮาวิกเฮริสท์จึงหมายถึง บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และพัฒนางานประจำวัยให้ผ่านพ้นได้ด้วยดี งานพัฒนาตามขั้นที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นประกอบด้วย

1. สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเหมาะสมกับเพื่อนรุ่นเดียวกันทั้งที่เป็นเพศเดียวกันและต่างเพศ
2. สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับบทบาททางเพศของตน
3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกายของตน สามารถปรับตัวให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลง
4. สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ เป็นตัวของตัวเองไม่ต้องพึ่งพิงทางอารมณ์จากผู้อื่น เช่น ผู้ใหญ่
5. มั่นใจในเรื่องเศรษฐกิจการเงิน สามารถรับผิดชอบในการใช้จ่ายเงินได้
6. การเลือกและการเตรียมตัวเพื่ออาชีพ
7. เตรียมตัวในเรื่องคู่ครองและชีวิตครอบครัว
8. พัฒนาความรู้ความเข้าใจ เรื่องค่านิยมและจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

รอย (Roy, 1976 : 135 - 138) กล่าวว่า การช่วยเหลือบุคคลผู้ซึ่งมีปัญหาในการปรับตัว เมื่อมีเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมาในชีวิต วิธีการช่วยเหลือจะใช้กระบวนการแก้ปัญหา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือสิ่งแวดล้อมของตนเอง สามารถปรับให้คงสภาวะสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจและสังคม มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตประกอบด้วยร่างกาย จิตใจและสังคม (Biopsychosocial being) เป็นระบบการปรับตัวและเป็นระบบเปิด มีการปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นเหมือนสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้บุคคล ต้องมีการปรับตัว สิ่งเร้าจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. สิ่งเร้าตรง (Focal stimuli) หมายถึง สิ่งเร้าที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้น เช่น การสูญเสีย บุคคลอันเป็นที่รัก การถูกออกจากงาน เป็นต้น
2. สิ่งเร้าร่วม (Contextual stimuli) หมายถึง สิ่งเร้าอื่น ๆ ที่มีอยู่ในขณะนั้น นอกเหนือจาก สิ่งเร้าตรง และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของบุคคลนั้น โดยทั่วไปจะรวมไปถึงองค์ประกอบทาง กรรมพันธุ์ ระยะเวลาของการของบุคคล บุหรี่ ยาเสพติด สุรา บทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล ความเป็นตัวของตัวเอง แบบแผนสัมพันธภาพทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและ ความเครียดของบุคคล
3. สิ่งเร้าแฝง (Residual stimuli) หมายถึง ลักษณะของบุคคลซึ่งมีอยู่ในขณะนั้น และมีความเกี่ยวข้องหรือมีผลต่อสถานการณ์นั้นๆ เช่น ความเชื่อ ทศนคติ อุปนิสัย ประสบการณ์เดิม หรือบุคลิกภาพเฉพาะตัว

เนื่องจากบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งเร้าดังกล่าว ทำให้บุคคลมีการตอบสนองโดยการปรับตัว เพื่อรักษาสภาวะสมดุลของระบบ กลไกที่บุคคลใช้ในการปรับตัวเพื่อรักษาสภาวะสมดุล ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ (Andrews and Roy, 1991 : 33 - 35)

1. กลไกการควบคุม (The regulator mechanism) เป็นกลไกการปรับตัวที่เกิดขึ้นอัตโนมัติ โดยที่บุคคลไม่รู้สึกรู้สีกตัว ส่วนใหญ่เป็นการปรับตัวด้านสรีระ เพื่อควบคุมการทำงานของระบบต่างๆ ภายในร่างกายให้เป็นไปตามปกติ กลไกการควบคุมนี้เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างระบบประสาท และต่อมไร้ท่อ (Neuro - chemical endocrine channels)

2. กลไกการคิดรู้ (The cognator mechanism) เป็นกลไกการปรับตัวที่เกิดจาก ประสบการณ์และการเรียนรู้ ส่วนใหญ่เป็นการปรับตัวด้านจิตสังคม สิ่งเร้าที่นำเข้าสู่ระบบบุคคลจะ ผ่านกระบวนการ 4 อย่าง คือ การรับรู้ การเรียนรู้ การตัดสินใจและเกิดการหยั่งรู้ในเรื่องนั้น ๆ มีการตัดสินใจที่จะมองวิธีแก้ปัญหา และใช้กระบวนการป้องกันทางจิต

การทำงานของกลไกการควบคุมและกลไกการคิดรู้ จะแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมปรับตัว ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. การปรับตัวด้านร่างกาย (Physiological mode) เป็นการตอบสนองของร่างกายต่อสิ่งเร้า ที่เข้ามากระทบเพื่อรักษาสภาวะสมดุลของร่างกาย พฤติกรรมการตอบสนองที่เกิดขึ้นจะเป็นการ

ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของร่างกาย ได้แก่ ความต้องการออกซิเจน อาหาร การขับถ่าย การทำกิจกรรม การพักผ่อนและการป้องกัน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางร่างกายที่ซับซ้อน 4 กระบวนการคือ การรับรู้ความรู้สึกน้ำและอิเล็กโตรลัยท์ การทำงานของระบบประสาทและการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อ กระบวนการทั้ง 4 นี้ จะทำงานเป็นตัวประสานและควบคุมการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายของบุคคล และตอบสนองออกมาเป็นพฤติกรรมการปรับตัว ถ้าผลลัพธ์การปรับตัวไม่สามารถก่อให้เกิดการตอบสนองในทางบวก ก็จะปรากฏเป็นพฤติกรรมการปรับตัวในทางลบหรือล้มเหลว (Maladaptation behavior)

2. การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ (Self - concept mode) เป็นการตอบสนองด้านจิตใจ เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลและความมั่นคงทางจิตใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเชื่อหรือความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลยึดถือเกี่ยวกับตนเองอันเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งรอยได้แบ่งอัตมโนทัศน์ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

2.1 อัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย (Physical self) เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองเกี่ยวกับขนาดรูปร่าง หน้าตา ประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกาย สมรรถภาพทางเพศ และภาวะสุขภาพที่เกิดตามการรับรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งก็คือ ภาพลักษณ์ (Body image) นั่นเอง สาเหตุใดก็ตามที่ทำให้สภาพร่างกายเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ ทำให้บุคคลนั้นมีการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ไปจากเดิม ถ้าบุคคลนั้นไม่สามารถยอมรับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้ก็จะเกิดปัญหาในการปรับตัวตามมา พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความบกพร่องในการปรับตัวได้แก่ การไม่ยอมรับความจริง ซึมเศร้า เบื่ออาหาร นอนไม่หลับ เป็นต้น

2.2 อัตมโนทัศน์ด้านส่วนบุคคล (Personal self) เป็นความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองตามความเชื่อ ค่านิยม อุดมคติ คุณค่า ความคาดหวัง ปณิธานทุกอย่างที่บุคคลยึดถืออยู่ ซึ่งแบ่งออกเป็นส่วนย่อย 4 ด้าน คือ

2.2.1 อัตมโนทัศน์ด้านความมั่นคงในตนเอง (Self-consistency) เป็นการรับรู้ต่อตนเองตามความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับความพยายามในการดำรงไว้ ซึ่งความมั่นคงหรือความปลอดภัยของตนเองในสถานการณ์ต่างๆ หากบุคคลรู้สึกตนเองเกิดความไม่แน่ใจในความมั่นคงในตนเองจะแสดงพฤติกรรมให้เห็นถึงความวิตกกังวล

2.2.2 อัตมโนทัศน์ด้านปณิธาน - ความคาดหวัง (Self - ideal / Self - expectancy) เป็นความรู้สึกนึกคิดและความคาดหวังเกี่ยวกับตนเองตามที่บุคคลปรารถนาจะเป็น และคาดหวังที่บุคคลอื่นมีต่อตนเอง ถ้าบุคคลไม่สามารถประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวัง จะไม่สามารถปรับตัวได้ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความรู้สึกหมดหวัง ท้อแท้ เบื่อหน่ายชีวิต

2.2.3 อัตมโนทัศน์ด้านศีลธรรม - จรรยา (Moral - ethical self) เป็นการรับรู้เกี่ยวกับความถูกต้องหรือความผิด ความดีหรือความเลวของตนเอง โดยบุคคลจะใช้ศีลธรรม - จรรยา กฎเกณฑ์ต่างๆ และค่านิยมทางสังคม ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นเกณฑ์ตัดสิน ถ้ารู้สึกว่าจะผิดกฎเกณฑ์ บุคคลจะเกิดความรู้สึกผิด

2.2.4 อัตมโนทัศน์ด้านความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self - esteem) เป็นความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามีประโยชน์ ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นๆ ซึ่งอัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย ด้านความมั่นคงในตนเอง ด้านปณิธานและความคาดหวังในตนเอง ด้านคุณธรรม-จรรยาแห่งตน มีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณค่าในตนเอง ถ้าบุคคลพัฒนาอัตมโนทัศน์ดังกล่าวดี จะมีการรับรู้คุณค่าในตนเองดีด้วย ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลมีความวิตกกังวล รู้สึกผิด รู้สึกสูญเสียอำนาจ มักส่งผลให้บุคคลรับรู้คุณค่าของตนเองต่ำ ทำให้กลายเป็นคนมีปมด้อย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ร้าย หงุดหงิด โมโหง่าย เอาแต่ใจตนเอง และอาจถึงแยกตัวเองได้

3. การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ (Role function mode) เป็นการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม ทำให้เกิดความสมดุลและมั่นคงทางด้านจิตสังคม รอยได้แบ่งบทบาทของบุคคลเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 บทบาทปฐมภูมิ (Primary role) หมายถึงบทบาทที่เป็นไปตามอายุ เพศและตามระยะพัฒนาการซึ่งจะใช้เป็นเกณฑ์หรือบรรทัดฐาน ในการกำหนดพฤติกรรมที่เหมาะสมของบุคคลในช่วงหนึ่งของชีวิต เช่น บทบาทของเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่

3.2 บทบาททุติยภูมิ (Secondary role) หมายถึง บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ตามระยะพัฒนาการและบทบาทปฐมภูมิ บุคคลหนึ่งๆอาจมีบทบาททุติยภูมิหลายบทบาท เช่น บทบาทในครอบครัวและบทบาทในสังคม ซึ่งบทบาททุติยภูมิจะมีความสำคัญต่อชีวิตและการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ที่ต่างกัน

3.3 บทบาทตติยภูมิ (Tertiary role) หมายถึง บทบาทที่บุคคลได้รับเป็นการชั่วคราวขณะใดขณะหนึ่งหรืออาจเป็นบทบาทที่เกิดจากการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งบุคคลอาจเลือกบทบาทนี้ได้ อย่างอิสระ เช่น บทบาทของการเป็นสมาชิกสมาคม ชมรมหรือองค์กรต่างๆ แต่ในบางครั้งอาจเป็นบทบาทที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ กล่าวคือ บุคคลจำเป็นต้องรับและปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาทดังกล่าว เช่น บทบาทของผู้ป่วย

การที่บุคคลจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น จึงขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นมีบทบาทหรือตำแหน่งอะไรในสังคม และสามารถแสดงบทบาทของตนเองได้ดีมากน้อยเพียงไร เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ซึ่งการแสดงบทบาทประกอบด้วย 2 ส่วน คือ พฤติกรรมการแสดงตามบทบาท (Instrumental behavior) และเจตคติของบุคคลต่อบทบาทที่ดำรงอยู่ (Expressive behavior) ถ้าบุคคลสามารถปฏิบัติตามบทบาทในสังคมได้เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคง และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลมีปัญหาการปรับตัวตามบทบาท จะทำให้อยู่ในสังคมอย่างไม่มีความสุข เกิดปัญหาการปรับตัวไม่เหมาะสมตามบทบาท แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การปรับรับบทบาทใหม่ไม่เหมาะสม (Ineffective role transition) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกและเจตคติที่มีต่อบทบาท แต่ไม่สามารถมีพฤติกรรมตามบทบาทได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากไม่มีแบบอย่างหรือขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาท

2. การแสดงบทบาทไม่สมจริง (Role distance) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมได้เหมาะสมตามบทบาททั้งด้านพฤติกรรมการแสดงออกและเจตคติ แต่ไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของตน

3. บทบาทขัดแย้ง (Role conflict) หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการไม่แสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับบทบาทของตนได้ในบางสถานการณ์ เนื่องจากความคาดหวังของตนเอง และความคาดหวังของคนอื่นที่มีต่อบทบาทนั้นไม่ตรงกัน ทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ

4. บทบาทล้มเหลว (Role failure) หมายถึง ภาวะที่บุคคลไม่สามารถดำรงบทบาทเดิมได้ เช่น ผู้ป่วยภายหลังผ่าตัดเปลี่ยนลิ้นหัวใจไม่สามารถกลับไปประกอบอาชีพเดิมได้

4. การปรับตัวด้านการพึ่งพาระหว่างกัน (Interdependence mode) เป็นการปรับตัวเพื่อความมั่นคงทางสังคม โดยธรรมชาติของการอยู่ร่วมกัน บุคคลจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งการพึ่งตนเอง การพึ่งผู้อื่น และการให้ผู้อื่นได้พึ่งตน มีความสมดุลกันคือ มีทั้งผู้ให้และผู้รับไปพร้อมๆ กันด้วยความเต็มใจ จะทำให้บุคคลเกิดความมั่นคงทั้งทางด้านจิตใจและสังคม สำหรับลักษณะพฤติกรรมของการพึ่งพาผู้อื่น มีพฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่ การขอความช่วยเหลือเพื่อให้ได้ตามต้องการ (Help seeking) การเรียกร้องความสนใจ (Attention seeking) การต้องการให้บุคคลอื่นให้ความรัก (Affection seeking) ส่วนลักษณะพฤติกรรมของการไม่พึ่งพาผู้อื่น เป็นความต้องการที่จะทำกิจกรรมด้วยตนเอง ไม่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น สำหรับพฤติกรรมที่แสดงถึงปัญหาในการปรับตัวด้านนี้ แสดงออกเป็น 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมที่แสดงการพึ่งพาอาศัยผู้อื่นอย่างไม่เหมาะสม (Dysfunction dependence) และพฤติกรรมการพึ่งตนเองอย่างไม่เหมาะสม (Dysfunction independence)

1.3 สาเหตุของการปรับตัว

พยอม วงศ์สารศรี (2526 : 12 - 14) ได้กล่าวถึง เหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัว คือ ความต้องการ (Needs) ของมนุษย์ ทุกคนมีความต้องการหลายประการในชีวิต เช่น ความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศและสิ่งจำเป็นอื่นๆ เพื่อการดำรงชีวิต นิพนธ์ยาน (2530 : 11 - 13) กล่าวว่า นอกจากความต้องการทางร่างกายแล้ว สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ทางสังคมยังผลักดันให้เกิดความต้องการอีกหลายอย่างนอกเหนือจากความต้องการทางร่างกาย เช่น ความต้องการความอบอุ่นปลอดภัย ความรัก การได้รับการยกย่องนับถือ ความสำเร็จ เป็นต้น เมื่อความต้องการทั้งหลายได้รับการสนองตอบจะทำให้บุคคลดำเนินชีวิตด้วยความสุข หากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองโดยมีอุปสรรคหรือปัญหาต่างๆ มาขัดขวางบุคคล ก็จะทำให้เกิดความเครียด วิตกกังวล สับสน ว้าวุ่นใจ และความคับข้องใจ ทำให้ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต ดังนั้น จึงต้องพยายามหาหนทางหรือวิธีการต่างๆ เบาบางลงไป อันจะนำมาซึ่งความสุข ความสบายใจในการดำเนินชีวิตต่อไป

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 65 - 66) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัวว่าเกิดจากปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. แรงขับและความต้องการ (Drives and Need) ทั้งนี้เนื่องจากในชีวิตของบุคคลมีความต้องการเป็นพื้นฐาน เช่น ความต้องการทางกาย (Physical Needs) และความต้องการทางจิต (Psychological Needs) ความต้องการทั้งสองนี้ทำให้เกิดแรงขับให้มนุษย์ดิ้นรนแสวงหาเพื่อตอบสนองความอยากของตน ถ้าเกิดอุปสรรคมาขัดขวางไม่สามารถสนองความต้องการ ร่างกายก็จะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาในรูปต่างๆ เพื่อคลายความกระวนกระวาย ซึ่งการแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ เรียกว่า การปรับตัว

2. แรงกระตุ้นจากสังคม ทั้งนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วหรือจากการที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนมีปัญหาการปรับตัวให้ทันตามภาวะสังคมที่เปลี่ยนไป เช่น การเป็นอยู่ การคมนาคม ความเจริญทางวัตถุ เป็นต้น อันก่อให้เกิดปัญหาความคับข้องใจ ซึ่งต้องอาศัยการปรับตัวด้วยวิธีการต่างๆ

3. เจตคติ ความสนใจ จุดมุ่งหมายของชีวิตของตนเองเปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องปรับพฤติกรรม

สรุปได้ว่าสาเหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัวของคนเรานั้น เกิดจากความต้องการพื้นฐานได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางจิตใจและความต้องการทางสังคม ความต้องการดังกล่าว มีทั้งความสมหวังและความผิดหวัง เมื่อสมหวังจะทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจ มีความสุขในทางตรงกันข้าม ถ้าผิดหวังจะทำให้เกิดความรู้สึกเครียด มีความทุกข์ เสียใจ วิตกกังวล สับสน ว้าวุ่นใจและคับข้องใจ สาเหตุต่างๆ ดังกล่าวนี้นับเป็นแรงผลักดันให้บุคคลมีการปรับตัวเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

1.4 กลไกในการปรับตัว (Adjustment Mechanism)

กลไกในการปรับตัว หรือ กลไกทางจิต (Defense Mechanism) เป็นวิธีการที่บุคคลใช้ในการแก้ปัญหา หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดความเครียด ความกังวล ความคับข้องใจ ทำให้มีชีวิตอยู่รอดและอยู่ได้อย่างดีและมีความสุข

กลไกทางจิตเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล การนำกลไกทางจิตไปใช้นั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดี คือ ช่วยให้สบายใจ คลายทุกข์ใจ คลายความกังวลใจ ฯลฯ แต่ข้อเสียจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วนำกลไกทางจิตไปใช้อยู่บ่อยๆ จนเคยชินเป็นนิสัย ทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มจะหลอกตนเองไม่ยอมรับความเป็นจริง และบางครั้งหากใช้กลไกทางจิตมากๆ ก็มีแนวโน้มที่บุคคลนั้นจะไม่อยู่ในโลกของความเป็นจริง (Out of Reality) อาจถึงขั้นป่วยเป็นโรคจิต โรคประสาทได้ (วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. 2543 : 4)

กลไกทางจิตที่บุคคลอาจนำไปใช้ในการปรับตัว แบ่งได้เป็น 21 วิธีคือ (มาลีณี จุฑะรพ. 2539 : 320 - 323)

1. การปรับตัวแบบเรียกร้องความสนใจ (Attention getting) เมื่อบุคคลได้รับความสนใจก็เกิดความน้อยใจ หงุดหงิด จึงหาวิธีการปรับตัวโดยการเรียกร้องความสนใจเพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องสนใจ แล้วบุคคลนั้นก็เกิดความสบายใจขึ้น เช่น ครูไม่สนใจนักเรียน นักเรียนก็แกล้งทำเสียงดังเพื่อให้ครูสนใจ เป็นต้น

2. การก้าวร้าว (Aggressive) เมื่อบุคคลได้รับความสมหวังในสิ่งที่ประสงค์ ก็จะแสดงความโกรธและทำลายสิ่งของและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เด็กๆ ขว้างปาสิ่งของเสียหาย หรือกล่าววาจาไม่สุภาพกับผู้ใหญ่ เป็นต้น

3. การชดเชย (Compensation) เป็นการแสดงพฤติกรรมเพื่อชดเชยในสิ่งที่ตนเองยังขาดอยู่ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 การทดแทน (Substitution) เป็นการปรับตัวในลักษณะที่จัดหาสิ่งอื่นมาทดแทนในสิ่งที่เสียไปหรือพลาดไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น เป็นนักเรียนอยากเด่นในโรงเรียน แต่ไม่สามารถเด่นทางด้านการเรียนได้ จึงหันไปเด่นทางกีฬา หรือในบางรายไม่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยปิดได้ ก็ไปเรียนในมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น

3.2 การทดเทิด (Sublimation) เป็นการปรับตัวในลักษณะที่บุคคลจะปรับความสามารถของตนเพื่อทดเทิดในสิ่งที่ขาดไป เช่น เด็กที่ขาดความรักความอบอุ่น จะแสดงพฤติกรรมทดเทิด โดยการดุดันมีมือ เป็นต้น

4. การเลียนแบบ (Identification) เป็นการปรับตัวโดยวิธีการเลียนแบบผู้อื่นที่ตนพอใจ เช่น เด็กวัยรุ่นชอบเลียนแบบการไว้ผมเหมือนดาราดาราภาพยนตร์ เป็นต้น

5. การหาเหตุผลเข้าข้างตัวเอง (Rationalization) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะที่จะหาเหตุผลมาสนับสนุนการกระทำของตน เพื่อให้ตนสบายใจขึ้น แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

5.1 แบบองุ่นเปรี้ยว (Sour Grapes) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะที่ประสงค์จะได้สิ่งใดแล้วไม่ได้ แต่เกิดความละอายหรือความไม่สบายใจก็ยกเหตุผลเข้าข้างตัวเองว่า เพราะสิ่งนั้นไม่ดีจึงไม่ยอมได้ ทำนองเดียวกับว่าเพราะองุ่นเปรี้ยวจึงไม่สนใจ เช่น นักศึกษาที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ก็ปลอบใจตัวเองว่าไม่ยอมเรียน เพราะจบแล้วหางานยากและค่าใช้จ่ายสูงมาก เป็นต้น

5.2 มะนาวหวาน (Sweet Lemon) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะที่สืบเนื่องมาจากประสงค์จะได้สิ่งใดแล้วไม่ได้ แต่ก็พยายามทำความเข้าใจกับสิ่งที่เป็นอย่างหรือมีอยู่ โดยปลอบใจหรือยกเหตุผลเข้าข้างตัวเองว่าสิ่งนั้นดีแล้ว เช่น นักศึกษาที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยปิดไม่ได้ แล้วมาเรียนมหาวิทยาลัยเปิด ก็ยกเหตุผลเข้าข้างตัวเองว่า เรียนที่นี่สบายดี ไม่มีเอนทรานซ์ เป็นต้น

5.3 การกล่าวโทษสิ่งอื่น (Projection) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะที่สืบเนื่องมาจากความผิดหวังหรือความไม่ประสบผลสำเร็จในงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสบายใจ บุคคลจะไม่ยอมรับในความบกพร่องของตน แต่จะโยนความผิดให้แก่สิ่งอื่นๆ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เข้าทำนอง

“รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง” เช่น นักเรียนที่สอบตกก็กล่าวหาว่าเพราะครูกลั่นแกล้ง ตนจึงสอบตก เป็นต้น

6. การอวดอ้างตนเอง (Egocentricism) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะการยกตนข่มท่าน เพื่อให้บุคคลอื่นยอมรับและเกรงใจ เช่น บุคคลบางคนชอบโชว์นามบัตรของผู้ใหญ่ และอวดอ้างเสมอว่ารู้จักและสนิทสนมดีกับผู้ใหญ่คนนั้นคนนี้ ทำให้คนอื่นเกรงใจ ซึ่งความจริงอาจจะรู้จักหรือไม่รู้จักก็ได้

7. การแยกตัวเองออกจากสังคม (Isolation) เป็นวิธีการปรับตัวโดยการแยกตัวเองออกจากสังคมที่เป็นอยู่ เช่น เมื่อบุคคลเป็นสมาชิกของกลุ่มใดก็ตาม แต่ไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่มบุคคลนั้น อาจลาออกหรือขอย้ายกลุ่มก็ได้ เป็นต้น

8. การถอยหนี (Withdraw) เป็นวิธีการปรับตัวโดยการถอยหนี ไม่กล้าเผชิญกับปัญหา เช่น นักเรียนที่มีได้ทำการบ้านหรือทำการบ้านไม่ได้ ก็ไม่ยอมไปโรงเรียนหรือหนีโรงเรียน เป็นต้น

9. การปฏิเสธ (Negativism) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะปฏิเสธการกระทำ ไม่ยอมให้ความร่วมมือ หรือกระทำในสิ่งที่ตรงข้ามหรือตื้อดิ่ง เช่น ลูกสาวถูกคุณแม่ดุ โดยลูกสาวไม่พอใจ ต่อมาสักครู่หนึ่งคุณแม่เรียกลูกสาวมารับประทานอาหาร ลูกสาวจะปฏิเสธไม่ยอมมารับประทานอาหารอ้างว่ายังไม่หิว หรือยังอึดอยู่ เป็นต้น

10. การเก็บกด (Repression) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะที่บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พอใจ หรือไม่สบายใจ ก็พยายามเก็บกดความรู้สึกนั้นไว้มิให้แสดงออกมา เช่น เด็กที่มีน้องใหม่ ๆ เด็กจะคิดว่าน้องใหม่จะแย่งความรักทำให้คุณพ่อคุณแม่ไม่รักตน เด็กก็จะเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ จึงแสดงพฤติกรรมเก็บกดด้วยการดูตัว

11. การไม่อยู่นิ่งและเกิดความตึงเครียด (Restlessness and Tension) เช่น ผู้ใหญ่บางคนเมื่อเกิดความตึงเครียดขึ้นมาจะแสดงออกในลักษณะถอนหายใจแรง ๆ บ่นพึมพำ สบหูหรือจัด และหรือเคี้ยวหมากฝรั่ง เป็นต้น

12. การประพฤติดนแบบย้อนหลัง (Regression) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะที่บุคคลรู้สึกไม่มีความสุขในปัจจุบัน แต่อยากจะมีความสุข จึงหวนคิดถึงความหลังเก่า ๆ ว่าในอดีตนั้นตนเองก็เคยมีความสุขหรือได้รับความพอใจมาก่อน เมื่อคิดถึงแล้วก็มีมีความสุขได้ เช่น ผู้ใหญ่บางคนที่ขาดความสุขในชีวิต ก็พยายามทำตัวเหมือนเด็ก ๆ ก็จะมีมีความสุขได้

13. การฝันกลางวัน (Day dreaming) เป็นวิธีการปรับตัวอันเนื่องมาจากบุคคลที่มีปัญหาแล้วมิได้รับการแก้ไขให้หมดสิ้นไป ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่ บุคคลก็จะหาทางออกโดยการเพ้อฝันหรือฝันกลางวัน ในลักษณะที่เป็นความหวังลม ๆ แล้ง ๆ แต่สามารถสร้างความสุขใจได้ชั่วขณะ เช่น เด็กที่ยากจนไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน ก็ใช้วิธีการตีม้าประปาแทน แล้วก็นั่งคิดนั่งฝันว่าในโลกแห่งความฝันนั้น เขากำลังรับประทานสเต็กชิ้นดี ทำให้เขามีความสุขกับความฝันดังกล่าวได้ เป็นต้น

14. การปรับตัวในรูปของความกลัวต่างๆ (Phobia) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะที่บุคคลเคยมีประสบการณ์หรือได้สัมผัสกับปัญหาต่างๆ แต่มิได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกลัวขึ้นมาทันที เช่น บุคคลที่เคยตกจากที่สูง ต่อมาจะกลัวความสูงและกลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว เป็นต้น

15. การปรับตัวในรูปของความกระวนกระวายใจ (Anxiety) เช่น วิธีการปรับตัวในลักษณะที่บุคคลต้องเผชิญกับปัญหา แต่บุคคลขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น นักเรียนที่จะเข้าสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย แต่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนถึงวันสอบจะเกิดความรู้สึกกระวนกระวายใจ เป็นต้น

16. การปรับตัวในรูปของการสร้างความพิการทางร่างกาย (Conversion) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะที่บุคคลเกิดปัญหาแล้วไม่อาจแก้ปัญหาก็จะแสดงออกโดยเกิดความพิการหรือความเจ็บป่วยขึ้น เช่น บุคคลที่เคยเป็นเพื่อนสนิทสนมกันต่อมาเกิดทะเลาะกัน อีกฝ่ายหนึ่งเกิดความเสียใจจนล้มป่วยลง โดยหาสาเหตุทางร่างกายมิได้ เป็นต้น

17. การปรับตัวในลักษณะที่ตรงข้ามกับความรู้สึกที่แท้จริง (Reaction Formation) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะที่ตรงข้ามกับความเป็นจริง เพื่อให้บุคคลเอาตัวรอดได้ เช่น บุคคลสองคนไม่ค่อยถูกชะตากัน แต่มีเรื่องต้องเกี่ยวข้องกัน ทำให้บุคคลต้องแกล้งเป็นมิตรต่อกัน หรือหักทากันพอเป็นพิธีเท่านั้น เป็นต้น

18. การต้อแฝง (Stereotype) เป็นพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ และกติกาของสังคม เช่น นักเรียนที่ชอบแต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียนเสมอๆ

19. การเพ้อฝัน (Fantasy) เป็นการหาทางตอบสนองสิ่งที่ต้องการเพื่อให้ตนเองพ้นจากสภาวะคับข้องใจไปชั่วระยะหนึ่ง เช่น ขณะที่ตัวเองไม่ค่อยมีเงินจะซื้ออะไรรับประทานก็เพ้อฝันว่า “ถ้าถูกล็อตเตอรี่ จะหาอาหารดีๆ รับประทานให้เช็ด”

20. การปรับตัวแบบปฏิเสธความจริง (Denial) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะการปฏิเสธความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพื่อบุคคลจะได้เอาตัวรอด เช่น เด็กที่ขโมยเงินของผู้อื่นมา เมื่อถูกจับได้หรือถูกสงสัย จะปฏิเสธทันทีว่า “เปล่า” “เขามีได้เอาไป” หรือ “เขาไม่รู้เรื่องเลย” เป็นต้น

21. การปรับตัวแบบใช้สติปัญญา (Intellectualization) เป็นวิธีการปรับตัวในลักษณะการใช้สติปัญญา คิดคำนึงสภาพการณ์ต่างๆ ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวได้ เช่น นักศึกษาที่มีปัญหาและได้รับความลำบากจากการเรียนก็ดี หรือมีปัญหาทางด้านการเงินก็ดี ก็จะหาทางออกโดยใช้สติปัญญาคิดหรือปรึกษากับเพื่อนๆ หรือบางครั้งเขาจะคำนึงว่าเขาจะต้องอดทน เพื่อเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวงศ์สกุลของคุณพ่อคุณแม่เรา ในที่สุดนักเรียนนั้นก็จะประสบผลสำเร็จในชีวิตการเรียนได้ เป็นต้น

1.5 ลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้

มนูญ ตนะวัฒนา (2526 : 141 - 143) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้ดีไว้ดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับตัวเอง (Self-knowledge) ผู้ที่ปรับตัวได้ดีคือ ผู้ที่รู้ถึงพลังจิต แรงจูงใจ ความปรารถนา ความทะเยอทะยาน ความรู้สึก ความสามารถ และอารมณ์ต่างๆ ของตนเอง นั่นคือ จะต้องเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับตัวเองได้หมดทั้งพฤติกรรมและความรู้สึกของตัวเอง
2. ความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีค่า (Self-Esteem) ประกอบด้วยความรู้สึกที่ดีต่อตัวเองและความสามารถที่จะทำหน้าที่ให้แก่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ความรู้สึกมั่นคงอบอุ่น (Feeling of Security) คนที่ปรับตัวได้ดีมีความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับว่า เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและที่สำคัญที่สุดคือมีอิสระในการแสดงออกต่อสถานการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน
4. ความสามารถในการรับและให้ความรัก (Ability to Accept and Give Affection) หมายถึง ความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้อย่างน่าพอใจ คนที่ปรับตัวได้ดีจะรู้สึกถึงความต้องการของคนอื่น ๆ นั่นคือ สามารถล่วงรู้ถึงความรู้สึกของคนอื่น ๆ และรักษาความสัมพันธ์ที่มีทั้งการให้และการรับไว้ได้
5. ความพอใจต่อความปรารถนาทางกาย (Satisfaction of Bodily Desires) คนที่ปรับตัวได้ดีจะมีทัศนคติต่อการทำงานของร่างกายของตนอย่างสมบูรณ์ ไม่หมกมุ่นครุ่นคิดวิตกกังวล
6. ความสามารถที่จะเป็นผู้ผลิตและมีความสุข (Ability to Be Productive and Happy) สามารถใช้ความสามารถต่างๆ ในการทำงานหรือความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้อย่างดีและกว้างขวาง มีความสนุกและความกระตือรือร้น
7. ปราศจากความตึงเครียดและความรู้สึกที่เกินขีด (Absence of Tension and Hypersensitivity) คนที่ปรับตัวไม่ได้จะมีความทุกข์ที่เกิดจากความวิตกกังวลและความตึงเครียด ซึ่งมีผลสะท้อนให้เกิดอาการอื่นๆ ตามมา

นิภา นิธยาณ (2530 : 155 - 157) กล่าวถึง ลักษณะของเด็กวัยรุ่นที่ประสบผลสำเร็จในการปรับตัวได้ดีโดยสรุปดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นและความรู้สึกมั่นคง อันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง ไม่มีปมด้อย ไม่กลัวเกรงตำแหน่ง ความยิ่งใหญ่ หรือการก้าวร้าวระรานของผู้ใด ในขณะที่เดียวกันก็รู้จักยอมรับความสามารถ และความสำเร็จของผู้อื่นที่เหนือกว่าตน มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยความจริงใจ กล้าเผชิญชีวิตโดยไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรค
2. มีลักษณะอบอุ่นเป็นมิตร มีลักษณะนิสัยน่ารัก เมตตากรุณาต่อผู้อื่นด้วยน้ำใสใจจริง ไม่หวังผลตอบแทน ไม่เห็นแก่ตัว เกรงใจ และคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น
3. มีความรู้สึกตระหนักในคุณค่าของภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ การดำเนินชีวิตแต่ละวันเป็นไปอย่างมีคุณค่า และไม่น่าเบื่อหน่าย

4. พร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ๆ และสนใจในกิจกรรมรอบตัว มีความสุขในสิ่งต่างๆ ตามความถนัดและความสนใจของตน เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

5. รู้จักรักษานามัยและสุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ ทั้งในการกิน การนอน และการออกกำลังกาย เป็นต้น

6. มีความกล้าที่จะเผชิญกับความจริงในชีวิต กล้าที่จะเผชิญความจริงเกี่ยวกับสภาพของตนเองที่นำความทุกข์ใจมาให้ เช่น ความล้มเหลวและความผิดพลาดในชีวิต โดยไม่หาทางออกด้วยการกล่าวโทษผู้อื่น หรือกลบเกลื่อนข้อบกพร่องของตนเองด้วยวิธีการปรับตัวแบบต่างๆ

7. มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง ไม่ท้อถอยและหวาดหวั่น พร้อมจะแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเต็มกำลังความสามารถ

8. มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว และสังคมได้ง่าย มีใจกว้างพอที่จะรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น ในเวลาเดียวกันก็เป็นผู้ยึดมั่นในหลักการที่ดี มีมาตรฐานการประพฤติปฏิบัติสูงและยึดถือค่านิยมที่ดีงาม

9. มีอารมณ์ซึ่งช่วยส่งเสริมแทนที่จะขัดขวางสวัสดิภาพของชีวิต ไม่มีอารมณ์เกลียดโกรธแค้น หรืออิจฉาริษยา รู้จักที่จะยับยั้งและควบคุมอารมณ์ได้ มีอารมณ์รักใคร่ และเป็นมิตรกับเพศตรงข้ามได้ด้วยดี

10. ปราศจากนิสัยในทางจิตที่กระทบกระเทือนบุคลิกภาพ ไม่ลงโทษตัวเองเมื่อกระทำผิด แต่จะจดจำประสบการณ์ไว้เป็นบทเรียนที่มีค่า ไม่หาตัวกระแวงสงสัยผู้อื่น ไม่หุ่ยหมยในเรื่องเล็กน้อยไร้สาระ ไม่เคร่งเครียดและวิตกกังวลจนเกินเหตุ

สรุปได้ว่าบุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะต้องเป็นบุคคลที่รู้จักเข้าใจตนเองยอมรับสภาพของตนเอง เข้าใจผู้อื่น มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น สร้างสัมพันธ์ไมตรีกับบุคคลอื่นได้ดี ปฏิบัติตนเป็นไปตามระเบียบของสังคม มีอารมณ์มั่นคง ยอมรับความเป็นจริงของชีวิตได้และจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.6 ลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้

แคพแพลน (Kaplan. 1959 : 27) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่ปรับตัวไม่ได้ว่าจะมีพฤติกรรมต่างๆ 6 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. พวกชอบกระพริบตาบ่อยๆ เลียริมฝีปาก ตึงผม กัดเล็บ กระดิกขา หรือปัสสาวะบ่อยๆ พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากความวิตกกังวล

2. พวกหมกมุ่นอยู่กับความซึมเศร้า ตื่นเต้นเกินความเป็นจริง ไม่รับผิดชอบงาน พวกนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางอารมณ์ที่รุนแรง

3. พวกที่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่น ไม่สามารถทำงานด้วยตัวคนเดียวได้ หวาดระแวงสงสัย ขาดเหตุผล ไม่สามารถตัดสินใจได้ รู้สึกว่าตนเองขาดความสามารถและมีปมด้อยพฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากการขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์

4. พวกแสดงอาการก้าวร้าวผู้อื่น ดำนินทาผู้อื่น พูดจาขวานผ่าซาก พวกนี้คิดว่าตนเองมีความสามารถเหนือกว่าผู้อื่น

5. พวกที่พูดจาไม่สุภาพ ชอบขัดกฎระเบียบวินัย ชอบรังแกและทารุณสัตว์ พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากการต่อต้านสังคม

6. พวกที่เจ็บป่วยโดยขาดสาเหตุ กินจุแต่หิวบ่อย บางครั้งอาเจียนและอุจจาระไม่เป็นเวลา พวกนี้มีสาเหตุจากจิตใจได้รับความกระทบกระเทือน

โรเจอร์ (Roger. 1962 : 360 - 361) ได้แบ่งลักษณะของวัยรุ่นที่มีการปรับตัวทางสังคมที่เป็นปัญหาไว้ดังนี้ คือ

1. วัยรุ่นที่ไม่ค่อยจะสนใจที่จะอยู่ในกลุ่ม เช่น วัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะเร็วมักจะไม่ค่อยสนใจในกิจกรรมต่างๆ ของเพื่อนรุ่นเดียวกัน บางคนมักจะกลัวความตรงไปตรงมาของเพื่อนๆ จึงทำให้ต้องหลีกหนีไป บางคนมีความรู้สึกที่เพื่อนๆ ชิงชังตน จึงไม่มีความสุข มีแต่ความทุกข์ เพราะขาดความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2. วัยรุ่นที่สังคมเมินเฉย พวกนี้ขาดแรงกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกลุ่ม การสร้างสรรค์ทางสังคมอาจเพิ่มขึ้นถ้าเขาได้ทำงานร่วมกับกลุ่มเล็กๆ โดยให้มีตำแหน่งเล็กๆ น้อยๆ ในการรับผิดชอบงาน และสร้างให้เขามีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะทำให้มีทักษะทางสังคมที่สูงขึ้นจนสามารถที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ได้

3. วัยรุ่นที่สังคมชิงชัง พวกนี้ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มแต่ถูกขัดขวาง เพราะเขาไม่รู้ว่าจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างไร เนื่องมาจากการขาดคุณสมบัติที่จำเป็นหรือขาดทักษะในทางสังคมที่จะทำให้เขาประสบผลสำเร็จ

นิภา นิรยาณ (2530 : 237) กล่าวถึงลักษณะอาการความยุ่งยากในการปรับตัวว่า มักปรากฏอาการในลักษณะต่อไปนี้

1. อาการเคร่งเครียด
2. อาการเจ็บป่วยทางกาย
3. พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากมาตรฐานของสังคม
4. ความหย่อนสมรรถภาพในการดำเนินชีวิต

ประสาธ อิศรปริดา (2523 : 206) กล่าวถึงการปรับตัวไม่ดีว่า จะแสดงพฤติกรรมสัญญาณอันตรายที่สังเกตเห็นได้ดังนี้

1. ขาดความรับผิดชอบ และพึ่งผู้อื่นมากเกินไป
2. มีความรู้สึกไม่เพียงพอ และรู้สึกว่าตนมีปมด้อยอย่างรุนแรง
3. แสดงออกในลักษณะก้าวร้าว และหยาบคาย

4. ใช้กลไกการป้องกันตัวมากเกินไป เช่น ใช้เหตุผลเข้าข้างตนเอง ชัดโทษผู้อื่น หรือผ่นกลางวันมากเกินไป เป็นต้น

5. มีความกังวลใจ (Worry) วิตกกังวล (Anxiety) และรู้สึกที่ไม่อบอุ่น มั่นคง อย่างมาก

6. มีลักษณะต่อต้านอำนาจ หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมมากเกินไป

สรุปได้ว่า บุคคลที่มีความยุ่งยากในการปรับตัวจะแสดงออกมาทางพฤติกรรมต่างๆ ที่เบี่ยงเบนจากมาตรฐานของสังคม เช่น ก้าวร้าว แยกตัวออกจากสังคม ขาดทักษะที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความเครียดและมักมีปัญหาด้านสุขภาพ เจ็บป่วยบ่อย เป็นต้น

1.7 การปรับตัวด้านการเรียน

วุฒิชัย จงคำนึ่งศีล (2538 : 9) ให้ความหมายของการปรับตัวด้านการเรียนไว้ว่า หมายถึง ความสามารถที่นักเรียนปรับปรุงตนเองเกี่ยวกับการเรียนที่นักเรียนประสบอยู่ ดังนี้

1. ด้านการฟังคำบรรยาย ปรับตัวโดยการตั้งใจฟังคำบรรยาย
2. ด้านการจัดบันทึกจากการบรรยาย ปรับตัวโดยจัดบันทึกหัวข้อที่สำคัญ เขียนคำอธิบายขยายหัวข้อสำคัญอย่างสั้น
3. ด้านการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ปรับตัวโดยการศึกษาวิธีการค้นคว้าในห้องสมุด ปรึกษารุ่นพี่ ขอคำแนะนำจากอาจารย์
4. ด้านการปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการ ปรับตัวโดยการศึกษาคำอธิบายการใช้ห้องปฏิบัติการอย่างละเอียด ฟังคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ห้องปฏิบัติการจากอาจารย์ให้เข้าใจ ศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานหรือคำสั่งในใบงานให้เข้าใจ
5. ด้านการฝึกฝนทักษะ ปรับตัวโดยการติดต่อขอเวลาเข้าฝึกฝนการทำงานในห้องปฏิบัติการมากขึ้น ปรึกษาอาจารย์ผู้สอน ดูแบบจากการปฏิบัติงานของเพื่อน แล้วนำมาปรับปรุงตนเองให้มีทักษะมากขึ้น

องค์ประกอบของการปรับตัวด้านการเรียน

1. ลักษณะของปัญหาด้านการเรียน

สแตรง (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 14 ; อ้างอิงจาก Strang. 1958 : 248) กล่าวถึงปัญหาการเรียนของวัยรุ่นในเรื่องพลังและประเภทของปัญหาทางด้านวิชาการว่า วัยรุ่นแสดงความกลัวในเรื่องการทดสอบ การพูดหน้าชั้น การประสบความสำเร็จล้มเหลวทางการเรียน วัยรุ่นมีความวิตกกังวลในเรื่องการสอบได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อน นอกจากนี้ยังประสบปัญหาด้านการขาดความสนใจในบางรายวิชาที่ตนไม่ชอบ ห้องเรียนไม่กระตุ้นให้เกิดความอยากเรียน การสอนไม่ดี มีเสรีภาพน้อยเกินไปในห้องเรียน สภาพการเรียนในห้องวุ่นวาย เวลาที่ใช้ในการอภิปรายในห้องเรียนไม่เพียงพอ และแซนเดอร์สัน (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 3 ; อ้างอิงจาก Sanderson. 1954 : 290) ได้จำแนกปัญหาที่นักเรียนในมลรัฐแคลิฟอร์เนียเผชิญจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ปัญหาการปรับตัว

ให้เข้ากับการเรียน ปัญหาเกี่ยวกับอนาคตด้านการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพและการทำงาน ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ปัญหาการเรียนของวัยรุ่นมีมากมายหลายประการเช่น ปัญหาเรียนช้า (เรียนอ่อน) ปัญหาสอบตก ปัญหาความเบื่อหน่ายในการเรียน เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของวัยรุ่นอย่างมาก สอดคล้องกับสุชา จันทน์เอม (2528 : 142) ได้กล่าวถึงสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของวัยรุ่นว่ามี 4 ประการคือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่นและสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่
 - 1.1 มีความผิดปกติเฉพาะอย่าง เรียนช้า หรือปัญญาอ่อน
 - 1.2 ปัญหาทางด้านอารมณ์
 - 1.3 มีสุขภาพไม่สมบูรณ์
 - 1.4 มีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัวและผู้ปกครอง
2. ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ได้แก่
 - 2.1 ขาดการยอมรับจากเพื่อน
 - 2.2 ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนที่โรงเรียนและครูไม่ได้
 - 2.3 เปลี่ยนสถานที่เรียนบ่อย ๆ ทำให้ปรับตัวเข้ากับโรงเรียนไม่ได้
 - 2.4 วินัยที่เคร่งครัดของโรงเรียนหรือการแข่งขันเรื่องการเรียนรู้มากเกินไป
 - 2.5 สภาพโรงเรียนไม่ชักจูงให้เด็กสนใจในการเรียน
3. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่
 - 3.1 ครูลำเอียง รักเด็กไม่เท่ากัน
 - 3.2 ครูไม่เอาใจใส่การสอน ขาดเทคนิค และวิธีการสอนที่ดี
 - 3.3 ทักษะของครูที่มีต่อชั้นเรียนหรือตัวผู้เรียนไม่ดี
 - 3.4 ครูขาดลักษณะที่ดีของการเป็นครู
 - 3.5 ครูไม่เข้าใจหลักสูตร
4. ปัญหาเกี่ยวกับเวลาเรียน ได้แก่
 - 4.1 การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตร
 - 4.2 โรงเรียนมีกิจกรรมมากเกินไป
 - 4.3 กระบวนการเรียนไม่ติดต่อกัน เช่น บางโรงเรียนปิดนานเกินไปหรือ

งดเรียนบ่อย

- 4.4 การจัดการการสอน จัดวิชาต่างๆอยู่ในคาบที่ไม่เหมาะสม

2. วิธีการสอนของครู อาจารย์

ปัจจัยที่ทำให้มหาวิทยาลัยมีคุณภาพทางวิชาการคือ ครู อาจารย์ผู้สอน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียน ดังนั้นครู อาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถทางวิชาการที่เป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์ก็ทำให้การศึกษามีคุณภาพ รวมทั้งมีลักษณะการถ่ายทอดความรู้ที่ดี ความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน สอดคล้องกับ โคแกน (สำรวย ประไพศรีศรี. 2544 : 21

อ้างอิงมาจาก Cogan. : 1975 : 135–139) จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรมากเท่าใด นักศึกษาจะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ได้สูงสุด และอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของนักศึกษา เมื่อนักศึกษามีความศรัทธาในตัวอาจารย์จะช่วยให้ นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาดีขึ้น

3. บรรยายภาคการเรียนการสอน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48 – 67) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อสำหรับผู้เรียนและผู้สอน ในแง่ของการปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่

4 ประการ คือ

1. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในห้องเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่าย

2. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น การอภิปราย การโต้วาที การรายงาน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดปฏิริยาตอบสนองระหว่างกัน ฝึกทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างบรรยากาศของสังคมที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียน

3. ปฏิริยาระหว่างผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้น ลดเวลาการเรียนการสอน การนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

4. ปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในมหาวิทยาลัย ตั้งแต่อาคารสถานที่ บริเวณ ความงาม ความปลอดภัยจากกลิ่นควัน และเสียงรบกวน

สรุปได้ว่า การปรับตัวด้านการเรียนนั้นประกอบไปด้วยหลายส่วน ทั้งลักษณะปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการเรียน วิธีการสอนของครู อาจารย์ และบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งล้วนมีความสำคัญที่จะส่งผลให้นักศึกษาสามารถปรับตัวด้านการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

1.8 การปรับตัวทางสังคม

แฟไชลด์ (อุบล เสถียรปฏิกรณ์. 2521 : 35 อ้างอิงมาจาก Fairchild. 1964) ให้ความหมายของการปรับตัวทางสังคมว่า เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม หรือระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ ซึ่งพยายามที่จะปรับตัวประสานให้เข้ากันได้สนิท ส่วนอิงลิชและอิงลิช (พรรณี หวลบุตตา. 2542 : 10 อ้างอิงมาจาก English and English. 1968 : 14 – 15) กล่าวว่า การปรับตัวทางสังคม หมายถึง กระบวนการของการปรับความต้องการและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในการคบหาสมาคมกับผู้อื่น เพื่อที่เขาจะได้รับความพอใจและสามารถดำรงความสัมพันธ์ที่พึงปรารถนานั้นไว้ สอดคล้องกับ เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 260 – 261) ให้ความหมายของการปรับตัวทางสังคมว่า เป็นความสำเร็จซึ่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ปรับตัวให้เข้ากับบุคคลทั่วไปและกลุ่ม บุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะเรียนรู้ทักษะทางสังคมได้ดี เช่น ความสามารถในการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นทั้งที่เป็นเพื่อนและ

บุคคลแปลกหน้า และจะช่วยพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสังคมด้วย เช่น มีความตั้งใจจะช่วยเหลือบุคคลอื่น เฮิร์ลล็อก (Hurllock) ได้ให้เกณฑ์ในการปรับตัวทางสังคมของบุคคล ดังต่อไปนี้

1. การแสดงออกที่เหมาะสม (Overt performance) คือ มีการแสดงออกที่เหมาะสมเป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม
2. การปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มต่าง ๆ (Adjustment to different groups) คือ สามารถปฏิบัติตัวเข้ากับบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่กว่าหรือเพื่อน ๆ
3. ทัศนคติต่อสังคม (Social attitudes) คือ มีเจตคติที่ดีต่อบุคคลต่าง ๆ ต่อการเข้าร่วมสังคม และต่อบทบาทของตนเองในสังคม
4. ความพึงพอใจในตนเอง (Personal satisfaction) คือ มีความพึงพอใจในบทบาทของตนเอง ทั้งในการเป็นผู้นำและผู้ตาม

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน. 2532 : 334) ให้ความหมายของการปรับตัวทางสังคมไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์หรือแข่งขันกัน คนในสังคมจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้โดยการปรับตัวไม่ให้เกิดความขัดแย้งจนถึงต้องแตกกลุ่มกัน แม้ว่าแต่ละคนอาจจะมีนิสัยใจคอหรือผลประโยชน์แตกต่างกัน และซูวิทย์ ปานปรีชา (2538 : 499) ให้ความหมายของการปรับตัวทางสังคมว่าเป็นกระบวนการทางจิต ซึ่งคนนำมาใช้เพื่อให้บรรลุถึงความต้องการต่าง ๆ ของตนเองและสังคม และเข้าได้กับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่หรือที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นวิธีการให้คนคงไว้ซึ่งสุขภาพจิตดี ด้วยการแก้ปัญหา หาทงออก เพื่อขจัดหรือผ่อนคลายความทุกข์ ความคับข้องใจหรือความเครียด

แม็คคินเนย์ (อรุณี สุปัญญา. 2545 : 37 อ้างอิงมาจาก Mc Kinney. 1961) ได้กล่าวถึงลักษณะที่แสดงออกถึงความยุ่งยากในการปรับตัวทางสังคมของเด็กวัยรุ่น ดังนี้

1. พุดติดอ่าง
2. มีความรู้สึกว่ามีปมด้อย
3. มีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย
4. ชอบปฏิเสธคำขอร้องจากคนอื่น
5. เคร่งขรึม จริงจัง ไม่ชอบพูดล้อเล่น
6. ไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ หวั่นไหวง่าย
7. ชอบแยกตัวอยู่ในโลกของตนเอง ไม่สนใจโลกภายนอก
8. ปฏิบัติตนตามความเคยชิน ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ไม่รู้จักยืดหยุ่น

สรุปได้ว่า การปรับตัวทางสังคม เป็นความสามารถของบุคคลในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลทั่วไปและกลุ่ม โดยที่บุคคลต้องมีการปรับหรือปรับปรุงพฤติกรรมและความต้องการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีระหว่างบุคคลหรือกลุ่มขึ้น บุคคลที่มีการปรับตัวทางสังคมดีจะต้องเป็นบุคคลที่มีความมั่นคงในจิตใจ เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงานได้และมีความเป็นกันเอง รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เพศกับการปรับตัว

สมหมาย จิตวรินทร์ (2539 : 80) ได้ศึกษาการปรับตัวและการรู้คุณค่าทางศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงปรับตัวกับเพื่อนได้ดีกว่านักเรียนชาย ส่วน จงกลณี ดุ้ยเจริญ (2540 : 114) ได้ศึกษาสัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดา การเห็นคุณค่าในตนเองกับการปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีการปรับตัวไม่แตกต่างกันและดวงเดือน มูลประดับ (2541 : 150) ได้ศึกษาแรงสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นเพศหญิงและชายมีการปรับตัวแตกต่างกัน โดยเพศชายปรับตัวดีกว่าเพศหญิง จากการศึกษาของ ชชาติชาย หมั่นสมักร (2542 : 128) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วรณีย์ เล็กมณี (2543 : 71) ได้ศึกษาการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผลการศึกษา พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน ส่วนสุนันท์ทิพย์ หนูนพล (2544 : 102) ได้ศึกษาความเครียดและการปรับตัวของนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โรงเรียนผู้ใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันจะมีการปรับตัวแตกต่างกัน โดยนักศึกษาหญิงมีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาชาย อรัญญา จอดนอก (2544 : 64) ได้ศึกษาความเครียดและการปรับตัวของบุคลากรพยาบาลโรงพยาบาลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรพยาบาลที่มีเพศต่างกันจะมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน และ ดร.ณรัตน์ ผลสวัสดิ์ (2544 : 85) ได้ศึกษา การปรับตัวและสุขภาพจิตของนักศึกษาโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำ (กศ.บป.) สถาบันราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน โสภาวดี บุญยฤทธิกิจ (2546 : 80) ได้ศึกษาภาวะสุขภาพจิตและการปรับตัวของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตชายและหญิงมีการปรับตัวแตกต่างกัน กล่าวคือ นิสิตหญิงสามารถปรับตัวได้ดีกว่านิสิตชาย จากเอกสารงานวิจัยสรุปได้ว่า เพศชายและหญิงมีการปรับตัวทั้งแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า เพศเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวแตกต่างกัน

2.2 สาขาวิชากับการปรับตัว

ราตรี พงษ์สุวรรณ (2540 : 104) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนคณะต่างกัน มีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนวรณีย์ เล็กมณี (2543 : 74) ได้ศึกษาการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พบว่า นิสิตที่ศึกษาอยู่ในคณะที่ต่างกัน

มีการปรับตัวที่แตกต่างกันในด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย ด้านการเงิน ด้านการเรียน ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ ด้านการเข้าสังคมและด้านการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ โดยพบว่านิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ มีการปรับตัวดีกว่านิสิตคณะอื่นๆในทุกๆด้าน สอดคล้องกับ นิเทศก์ เจริญภักดิ์ (2543 : 88) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักเรียนต่อสภาพการเรียนวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคสังกัด กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวของนักเรียน ทุกสาขาวิชา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีนักเรียนสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์มีปัญหา การปรับตัวสูงที่สุดและนักเรียนสาขาวิชาช่างกลโรงงานมีปัญหาการปรับตัวต่ำที่สุด ส่วน สำรวย ประไพศรี (2544 : 101) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาค ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า สาขาวิชา ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี สอดคล้องกับ โสภวดี บุญยฤทธิ์กิจ (2546 : 81) ได้ศึกษาภาวะสุขภาพจิต และการปรับตัวของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่ศึกษาต่างสาขาวิชา กัน มีการปรับตัวโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน จากเอกสาร งานวิจัยสรุปได้ว่า สาขาวิชาส่งผลให้มีการปรับตัวของนักศึกษาทั้งแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า สาขาวิชาเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาในศูนย์กลางสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวแตกต่างกัน

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการปรับตัว

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของผู้เรียน เป็น ตัวแสดงผลหรือการแบ่งกลุ่มของผู้เรียนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความรู้และความสามารถของ ผู้เรียน เป็นระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน (นิภา เมธาวีชัย, 2536 : 9) จากการศึกษาของสมหมาย จิตวรินทร์ (2539 : 86) ได้ศึกษาการปรับตัวและการรู้คุณค่าทางศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีการปรับตัวแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของณัฐพล แนวจำปา (2540 : 43) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ปัญหาการ ปรับตัวของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ แตกต่างกันในด้านสังคม ด้านการเงินและที่พักอาศัย ขนิษฐา ชื่นเนียม (2540 : 80) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของ นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่างกัน มีการปรับตัวทางสังคมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พรรณี หวลบุตตา (2542 : 63) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก พบว่า นักเรียนพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ มีระดับการปรับตัวทาง สังคมไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาของ นิเทศก์ เจริญภักดิ์ (2543 : 80) ได้ศึกษาการปรับตัว

ของนักเรียนต่อสภาพการเรียนรู้วิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหการปรับตัวด้านระบบการเรียนแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำมีปัญหการปรับตัวสูงที่สุดและนักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงมีปัญหการปรับตัวต่ำที่สุด สอดคล้องกับ ศุภลักษณ์ เงินบำรุง (2546 : 76) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จากการศึกษาของ วิศนุรักษ์ มะลิตัน (2545 : 107) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักเรียนชายในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีผลต่อการปรับตัวของนักเรียน สอดคล้องกับ กฤตินี ตรงสิทธิ์ (2546 : 67) ได้ศึกษาปัญหการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหการปรับตัวไม่แตกต่างกัน จากเอกสารงานวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผลต่อการปรับตัวทั้งแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวแตกต่างกัน

2.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองกับการปรับตัว

จงกลณี ดุ้ยเจริญ (2540 : 97) ได้ศึกษาสัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดา การเห็นคุณค่าในตนเองกับการปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกันมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงเดือน มูลประดับ (2541 : 131) ได้ศึกษาแรงสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า วัยรุ่นที่มีรายได้ครอบครัวแตกต่างกัน มีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน ส่วน ไชยนาถ แก้วจันทร์ (2542 : 117) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ พบว่า นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันมีผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิต กล่าวคือนักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำจะมีผลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตด้านวิชาชีพและด้านการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่านักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาติชาย หมั่นสมักร (2542 : 131) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกัน กล่าวคือนักศึกษาที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางกับนักศึกษามีบิดามารดาฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษามีฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาสูงและต่ำ มีการปรับตัวแตกต่างกัน และ ภาวินี สุทธิพิเชษฐภัณฑ์ (2545 : 138) ได้ศึกษาการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

กรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกัน กล่าวคือนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำมีการปรับตัวที่ดีที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจจะนำมาซึ่งความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ พร้อมทั้งจะเผชิญปัญหาต่างๆ ส่วน สำรวย ประไพศรีศรี (2544 : 104) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สอดคล้องกับการศึกษาของ วิศนุรักษ์ มะลิตัน (2545 : 109) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาชายในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักเรียนชายในโครงการฯ จากเอกสารงานวิจัยสรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดามีผลต่อการปรับตัวทั้งแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษาในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวแตกต่างกัน

2.5 การอบรมเลี้ยงดูกับการปรับตัว

สภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลคือครอบครัว ซึ่งมีบิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญในการถ่ายทอดความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมต่างๆ แก่เด็กโดยการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กทั้งในปัจจุบันและในอนาคต การอบรมสั่งสอนให้เด็กได้เรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม แนวทางการอยู่ร่วมกัน รู้จักเคารพระเบียบสิทธิของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้เจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกในสังคมของตน เพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (ประดิษฐ์ ทรัพย์, 2532 : 245)

โรเจอร์ (พรณวดี จันทราช, 2544 : 18 - 19 อ้างอิงมาจาก Roger, 1972) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democratic) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ ให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของลูก ให้ลูกได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่าง และให้ความร่วมมือกับลูกตามโอกาสอันสมควร การเลี้ยงดูแบบนี้ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองได้รับความยุติธรรม
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งหรือปฏิเสธ (Rejection) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่ให้ความเอาใจใส่ดูแล ปล่อยปละละเลย ไม่ให้การสนับสนุน หรือคำแนะนำใดๆ เด็กมักจะรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ทำให้เด็กเป็นคนเก็บกด ก้าวร้าวได้

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Over-Protection) คือการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ทะนุถนอมไม่ยอมให้ลูกได้ตัดสินใจหรือลงมือทำอะไรด้วยตัวเอง พ่อแม่จะเป็นคนทำให้ตลอด ทำให้เด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง ไม่กล้าตัดสินใจ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน , อรพินทร์ ชุชมและงามตา วณิชทานนท์ (2528 : 3 - 15) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแบบสังคมไทย เป็น 5 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดา รายงานว่าเป็นการปฏิบัติต่อบุตรตน ได้แสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ทุกขสขของบุตร มีความใกล้ชิดและได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับบุตร ให้การช่วยเหลือสนับสนุนและยอมรับในความสามารถของบุตร ดังนั้นบุตรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะให้ความรัก ความสำคัญต่อบิดามารดา ยอมรับการอบรมสั่งสอนต่างๆ มีความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นมากและมีเหตุผลเชิงจริยธรรม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง บิดามารดาที่อธิบายให้เหตุผลแก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร มีการให้รางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูวิธีนี้ช่วยให้บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ มีความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบสูงและสามารถต้านทานสิ่งยั่วยุใจได้

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึง การลงโทษที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรโดยการจู่ด่า การรื้อวัตถุสิ่งของ การงดแสดงความรักความใคร่ การตัดสิทธิต่างๆ เป็นต้น มากกว่าจะลงโทษโดยการตี การลงโทษทางกายมีประโยชน์เพียงเล็กน้อย คือสามารถยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว แต่มีผลเสียต่อเด็กมาก เพราะทำให้เด็กก้าวร้าว ขอบรังแกและข่มเหงผู้อื่นอ่อนแอกว่า ส่วนการลงโทษทางจิตจะให้ผลดีในการช่วยเสริมสร้างจริยธรรมของเด็ก

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามและผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่า เด็กทำตามหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็ก ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะยับยั้งการพึ่งตนเองและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง หมายถึง การที่บิดามารดาเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตัวเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูวิธีนี้ ทำให้เด็กช่วยตัวเองได้เร็วและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากนักจนเกินไป

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 402-403) ได้กล่าวถึง เจตคติของบิดามารดาที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพของบุตรดังนี้

1. การปกป้องบุตรมากเกินไป (Overprotection)

บิดามารดาที่มีเจตคติแบบนี้ จะให้ความดูแลเอาใจใส่ และควบคุมบุตรมากเกินไป ซึ่งจะทำให้บุตรเป็นคนที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความคับข้องใจ

2. การผ่อนปรน (Permissiveness)

บิดามารดาจะให้โอกาสแก่บุตรได้ทำในสิ่งที่เขาต้องการ โดยมีการควบคุมบ้างเล็กน้อย บิดามารดาจะใช้เหตุผล ซึ่งจะทำให้บุตรเป็นคนเจ้าความคิด มีความเชื่อมั่นในตนเอง ปรับตัวได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์

3. การตามใจ (Indulgence)

บิดามารดาจะปล่อยบุตรตามสบายมากเกินไป ซึ่งจะทำให้บุตรเห็นแก่ตัว เรียกร้องความสนใจ และชอบเกรี้ยวกราดมีความบกพร่องในการปรับตัว

4. การไม่ยอมรับ (Rejection)

บิดามารดาไม่ให้ความสนใจในความเป็นอยู่ของบุตร หรือเรียกร้องจากบุตรมากเกินไป และเกลียดชังบุตร จะทำให้บุตรขุ่นเคืองไม่มีความสุข คับข้องใจ หงุดหงิด และเกลียดชังคนอื่น ๆ

5. การยอมรับ (Acceptance)

บิดามารดาให้ความรักและความสนใจแก่บุตรอย่างชัดเจน จัดเตรียมสิ่งต่างๆ สำหรับการพัฒนาความสามารถของบุตร

6. การควบคุมมากเกินไป (Domination)

บุตรที่ถูกควบคุมมากเกินไปจะเป็นคนซื่อสัตย์ สุภาพ และตระหนี่ถี่ถ้วน แต่มักเป็นคนขี้อาย หัวอ่อน เป็นคนยอมจำนน อ่อนไหว และมีแนวโน้มที่พัฒนาความรู้สึกผิดและความรู้สึกทรมาน

7. การยอมตามบุตร (Submission to Child)

บิดามารดาประเภทนี้จะยอมให้บุตรใช้อำนาจกับตน และบุคคลในบ้าน บุตรจะทำตัวเป็นเจ้านายของบิดามารดา และพยายามที่จะทำตัวเป็นเจ้านายของคนอื่นๆ ไป

8. การให้ความสำคัญ (Favoritism)

บิดามารดาจะตามใจและรักบุตรที่ตนเองให้ความสำคัญมากกว่าบุตรคนอื่น บุตรมักจะป้อยอบิดามารดา แต่จะก้าวร้าวและใช้อำนาจกับพี่ๆ น้องๆ

9. การคาดหวังในตัวบุตร (Parental Ambitions)

บิดามารดาที่คาดหวังในตัวบุตรสูง เมื่อบุตรทำไม่ได้ตามความคาดหวังก็จะทำให้บุตรเป็นคนขุ่นเคือง ไม่ยอมรับในความสามารถของตนเอง การตำหนิของบิดามารดาเกี่ยวกับการไม่ประสบความสำเร็จของบุตร จะทำให้เด็กรู้สึกทุกข์ทรมาน ซึ่งจะส่งผลให้บุตรพัฒนาความรู้สึกไม่เพียงพอ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรแบบปล่อยให้เด็กจัดการกับตนเอง ไม่ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ขาดการดูแลเอาใจใส่ ไม่มีเหตุผลในการเลี้ยงดู บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ให้ความอบอุ่น

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ปฏิบัติต่อบุตรแบบการบังคับ ออกคำสั่งและตั้งกฎเกณฑ์ เป็นผู้กำหนดวิถีการดำเนินชีวิตแก่บุตร ใช้เหตุผลของตนเป็นหลักในการลงโทษบุตร โดยที่บุตรยังไม่รู้เหตุผลที่ต้องถูกลงโทษ

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ให้ความรัก ความเอาใจใส่ เข้าใจความต้องการของเด็ก ให้ความยุติธรรม มีเหตุผล ให้กำลังใจและแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตแก่บุตรอย่างเหมาะสม

จากการศึกษาของ วารุณี แจ่มกระจ่าง (2540 : 124) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีปัญหาการปรับตัวแตกต่างกัน โดย นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีการปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรรณ จันทรง (2541 : 63) ได้ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันจะมีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีการปรับตัวทางสังคมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ส่วน จุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543 : 64) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันจะมีการปรับตัวที่แตกต่างกัน นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจะปรับตัวได้ดีกว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม อัญชลี ทองจันทร์ (2546 : 96) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เส้นทาง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีการปรับตัวทางสังคมดีกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จากเอกสารงานวิจัย สรุปได้ว่า รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษาในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวแตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่ามีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา คือ เพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา 3 แบบด้วยกัน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยเป็นลำดับดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 (หลักสูตร 4 ปี หรือ 5 ปี) ในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของคณะ 11 แห่งประกอบด้วย คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะศิลปกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และ คณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 สาขา ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 2,692 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 1,212 คน และนักศึกษาหญิงจำนวน 1,480 คน ยกเว้น คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 (หลักสูตร 4 ปี หรือ 5 ปี) ในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ซึ่งจะใช้วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ร้อยละ 35 ของประชากร และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีสาขาวิชา คณะที่ศึกษาและเพศเป็นชั้น (strata) ได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 942 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและสาขาวิชา

คณะ/สาขาวิชา	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
คณะวิศวกรรมศาสตร์	366	124	490	128	43	171
คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร	138	73	211	48	26	74
คณะวิทยาศาสตร์	121	146	267	42	51	93
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	98	82	180	34	29	63
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	50	35	85	18	12	30
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	773	460	1,233	270	161	431
คณะคหกรรมศาสตร์	21	162	183	7	57	64
คณะบริหารธุรกิจ	231	574	805	81	201	282
คณะศิลปกรรม	84	70	154	29	25	54
คณะศิลปศาสตร์	20	101	121	7	35	42
คณะศึกษาศาสตร์	45	54	99	16	19	35
คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์	38	59	97	14	20	34
สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	439	1,020	1,459	154	357	511
รวม	1,212	1,480	2,692	424	518	942

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา มี 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปรับตัว

โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ เพศ สาขาวิชา คณะที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และการอบรมเลี้ยงดู

3. ศึกษาแบบสอบถามการปรับตัวของสุมาลี สุวรรณภักดี (2541 : 146-149) พรรณี หวลบุตตา (2542 : 122-131) สุภาณี เจียมศักดิ์ (2543 : 108-115) สำรวย ประไพศรีศรี (2544 : 122-131) และกันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี (2546 : 99-100) นำมาดัดแปลงและปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแบบสอบถามการปรับตัว

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอประธานและกรรมการที่ควบคุมปริญญาโท เพื่อพิจารณาตรวจแก้เนื้อหา โครงสร้างแบบสอบถาม สำนวนภาษา และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency) ข้อความหรือข้อคำถามที่จะคงไว้นั้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (ยุทธพงษ์ กัวยรรณ. 2545 : 123)

6. นำแบบสอบถามทั้งฉบับที่คัดเลือกข้อความที่อยู่ในเกณฑ์และผ่านการปรับปรุงแก้ไขภาษาแล้ว นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำแล้วใช้วิธีการทดสอบค่าที (t-test) เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.71 ขึ้นไปได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 47 ข้อ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค.

7. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

ลักษณะของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยแบ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา ออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวของ สุมาลี สุวรรณภักดี (2541 : 146-149) พรหมณี หวลบุตตา (2542 : 73-82) สุภาณี เจียมศักดิ์ (2543 : 108-115) สำรวาย ประไพศรี (2544 : 122-131) และกันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี (2546 : 99-100) มาดัดแปลงและปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแบบสอบถามการปรับตัว ประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีคำถาม 47 ข้อ โดยข้อคำถามแบ่งเป็น

2.1 แบบสอบถามการปรับตัวด้านการเรียน 22 ข้อ มีข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกจำนวนทั้งสิ้น 11 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1-8 และ 20-22 ส่วนข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ จำนวนทั้งสิ้น 11 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 9-19

2.2 แบบสอบถามการปรับตัวด้านสังคม 25 ข้อ มีข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกจำนวนทั้งสิ้น 19 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1-7 9 11 13-19 และ 21-23 ส่วนข้อคำถามที่มีความหมายทางลบจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 8 10 12 20 24 และ 25

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถามการปรับตัว เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับได้กำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนตามตัวเลือกในแต่ละข้อดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก	ข้อความที่มีความหมายทางลบ
(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	1
จริง	2
จริงบ้าง	3
จริงน้อย	4
จริงน้อยที่สุด	5

การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย พิจารณาจากคะแนนโดยเกณฑ์เฉลี่ยของ

วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง	นักศึกษามีการปรับตัวอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง	นักศึกษามีการปรับตัวอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	นักศึกษามีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	นักศึกษามีการปรับตัวอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	นักศึกษามีการปรับตัวอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาในช่วงเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2547
2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมด แบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด 942 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาและที่มีความสมบูรณ์จำนวน 942 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) Version 11.5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ได้แก่ เพศ สาขาวิชา คณะที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยรวมและเป็นรายด้าน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ตามความมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศและสาขาวิชา โดยการทดสอบค่าที (t-test) ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') (Ferguson. 1981 : 190)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าความถี่ (Frequency)
 - 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
 - 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม
 - 2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการทดสอบค่าที (t-test) (Ferguson. 1981 : 180)
 - 2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) (Ferguson. 1981 : 178)

3.2 ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) กรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ จะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำอธิบายโดยจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศและสาขาวิชา โดยใช้การ

ทดสอบค่าที่ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา
ปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (n = 942)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	424	45.00
หญิง	518	55.00
สาขาวิชาและคณะที่ศึกษา		
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		
คณะวิศวกรรมศาสตร์	171	18.15
คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร	74	7.85
คณะวิทยาศาสตร์	93	9.90
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	30	3.20
คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน	63	6.70
รวม	431	45.80

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์		
คณะมนุษยศาสตร์	64	6.80
คณะบริหารธุรกิจ	282	29.90
คณะศิลปกรรม	54	5.70
คณะศิลปศาสตร์	42	4.50
คณะศึกษาศาสตร์	35	3.70
คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์	34	3.60
รวม	511	54.20
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
ต่ำกว่า 2.00 ลงมา	128	13.55
2.00 – 2.99	480	51.00
ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป	334	35.45
ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง		
ต่ำกว่า 12,000 บาท	349	37.05
12,000 – 25,000 บาท	374	39.75
ตั้งแต่ 25,001 บาท ขึ้นไป	219	23.20
การอบรมเลี้ยงดู		
แบบเข้มงวดกวดขัน	79	8.40
แบบประชาธิปไตย	769	81.60
แบบปล่อยปละละเลย	94	10.00

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.00 ศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 54.20 รองลงมา ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 45.80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 2.00 – 2.99 คิดเป็นร้อยละ 51.00 รองลงมา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.00 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.45 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 2.00 ลงมา คิดเป็นร้อยละ 13.55 ตามลำดับ ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจระหว่าง 12,000 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.75 รองลงมา ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า 12,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.05 และผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจตั้งแต่ 25,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.20 ตามลำดับ และส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 81.60 รองลงมา ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คิดเป็นร้อยละ 10.00 และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน คิดเป็นร้อยละ 8.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิเคราะห์โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 4 - 10

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและเป็นรายด้าน ($n = 942$)

การปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับการปรับตัว
ด้านการเรียน	3.45	0.41	ปานกลาง
ด้านสังคม	3.82	0.43	มาก
รวม	3.65	0.37	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, $SD = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, $SD = 0.41$) ส่วนการปรับตัวด้านสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.43$)

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามเพศ (n = 942)

การปรับตัว	เพศ					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับการปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับการปรับตัว
ด้านการเรียน	3.36	0.39	ปานกลาง	3.52	0.42	มาก
ด้านสังคม	3.74	0.43	มาก	3.89	0.41	มาก
รวม	3.56	0.36	มาก	3.72	0.37	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทั้งเพศชายและหญิงมีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.36$ และ $\bar{X} = 3.72$, $SD = 0.37$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปรับตัวด้านการเรียน นักศึกษาหญิงมีการปรับตัวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.42$) และนักศึกษาชายมีการปรับตัวในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, $SD = 0.39$) ส่วนการปรับตัวด้านสังคม นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีการปรับตัวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, $SD = 0.43$ และ $\bar{X} = 3.89$, $SD = 0.41$ ตามลำดับ)

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามสาขาวิชา (n = 942)

การปรับตัว	สาขาวิชา					
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์		
	$\bar{X}$	SD	ระดับการปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับการปรับตัว
ด้านการเรียน	3.37	0.39	ปานกลาง	3.51	0.43	มาก
ด้านสังคม	3.75	0.42	มาก	3.88	0.42	มาก
รวม	3.57	0.34	มาก	3.71	0.37	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, $SD = 0.35$ และ $\bar{X} = 3.71$, $SD = 0.37$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปรับตัวด้านการเรียน นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีการปรับตัวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.43$) และนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการปรับตัวในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, $SD = 0.39$) ส่วนการปรับตัวด้านสังคม นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีการปรับตัวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, $SD = 0.42$ และ $\bar{X} = 3.88$, $SD = 0.42$ ตามลำดับ)

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($n = 942$)

การปรับตัว	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน								
	ระดับต่ำ			ระดับปานกลาง			ระดับสูง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว
ด้านการเรียน	3.22	0.35	ปานกลาง	3.39	0.37	มาก	3.61	0.43	มาก
ด้านสังคม	3.65	0.46	มาก	3.79	0.43	มาก	3.94	0.38	มาก
รวม	3.45	0.34	ปานกลาง	3.60	0.35	มาก	3.79	0.35	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง และระดับสูง มีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, $SD = 0.35$ และ $\bar{X} = 3.79$, $SD = 0.35$ ตามลำดับ) ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ มีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, $SD = 0.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปรับตัวด้านการเรียน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีการปรับตัวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.43$) นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางและระดับต่ำ มีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, $SD = 0.37$ และ $\bar{X} = 3.22$, $SD = 0.35$ ตามลำดับ) ส่วนการปรับตัวด้านสังคม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ปานกลางและสูง มีการปรับตัวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, $SD = 0.46$ $\bar{X} = 3.79$, $SD = 0.43$ และ $\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.38$ ตามลำดับ)

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (n = 942)

การปรับตัว	ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง								
	ระดับต่ำ			ระดับปานกลาง			ระดับสูง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับการปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับการปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับการปรับตัว
ด้านการเรียน	3.46	0.41	ปานกลาง	3.45	0.42	ปานกลาง	3.41	0.41	ปานกลาง
ด้านสังคม	3.80	0.43	มาก	3.83	0.43	มาก	3.84	0.43	มาก
รวม	3.64	0.37	มาก	3.65	0.37	มาก	3.64	0.37	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ ปานกลางและสูง มีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.37$ $\bar{X} = 3.65$, $SD = 0.37$ และ $\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.37$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปรับตัวด้านการเรียน นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ ปานกลางและสูง มีการปรับตัวในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 0.41$ $\bar{X} = 3.45$, $SD = 0.42$ และ $\bar{X} = 3.41$, $SD = 0.41$ ตามลำดับ) ส่วนการปรับตัวด้านสังคม นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ ปานกลางและสูง มีการปรับตัวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, $SD = 0.43$ $\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.43$ และ $\bar{X} = 3.84$, $SD = 0.43$ ตามลำดับ)

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู ($n = 942$)

การปรับตัว	การอบรมเลี้ยงดู								
	แบบเข้มงวดกวดขัน			แบบประชาธิปไตย			แบบปล่อยปละละเลย		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว
ด้านการเรียน	3.32	0.35	ปานกลาง	3.48	0.41	ปานกลาง	3.27	0.43	ปานกลาง
ด้านสังคม	3.69	0.45	มาก	3.85	0.42	มาก	3.70	0.39	มาก
รวม	3.52	0.35	มาก	3.68	0.37	มาก	3.50	0.34	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย มีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.35$ $\bar{X} = 3.68$, $SD = 0.37$ และ $\bar{X} = 3.50$, $SD = 0.34$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปรับตัวด้านการเรียน นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย มีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, $SD = 0.35$ $\bar{X} = 3.48$, $SD = 0.41$ และ $\bar{X} = 3.27$, $SD = 0.43$ ตามลำดับ) ส่วนการปรับตัวด้านสังคม นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบประชาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย มีการปรับตัวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.45$ $\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.42$ และ $\bar{X} = 3.70$, $SD = 0.39$ ตามลำดับ)

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นรายข้อ (n = 942)

ข้อที่	การปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว
ด้านการเรียน				
1.	นักศึกษาสนใจการเรียน	3.83	0.72	มาก
2.	นักศึกษามีการเตรียมอ่านหนังสือล่วงหน้า	3.09	0.80	ปานกลาง
3.	นักศึกษามีการเตรียมตัวในการสอบแต่ละครั้ง	3.84	0.82	มาก
4.	นักศึกษากำหนดเวลาในแต่ละวัน สำหรับการศึกษาค้นคว้า จากคอมพิวเตอร์หรือในห้องสมุด	2.79	0.94	ปานกลาง
5.	นักศึกษาเข้าชั้นเรียนทุกวิชาตามกำหนด	4.03	0.88	มาก
6.	นักศึกษามีสมาธิในการเรียน	3.43	0.73	ปานกลาง
7.	ในการฟังการบรรยายนักศึกษาจดบันทึกคำบรรยายไปด้วย	3.52	0.91	มาก
8.	ขณะที่ฟังอาจารย์สอนนักศึกษาติดตามเรื่องที่อาจารย์กำลัง สอนไปด้วย	3.65	0.75	มาก
9.	นักศึกษาไม่ถนัดในสาขาวิชาที่เรียน	3.60	1.07	มาก
10.	นักศึกษารู้สึกลำบากใจในการออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน	3.23	1.09	ปานกลาง
11.	นักศึกษานอนตื่นสายบ่อยทำให้ไปเรียนไม่ทัน	3.58	1.20	มาก
12.	นักศึกษาไม่ชอบอาจารย์บางคน ทำให้ผลการเรียนไม่ดี	3.54	1.19	มาก
13.	อาจารย์สอนต่อเนื่องเป็นเวลานาน ทำให้นักศึกษาเกิด ความเบื่อหน่าย	2.61	1.02	ปานกลาง
14.	อาจารย์ไม่ค่อยได้เข้าสอนในชั้นเรียน ปลอ่ยกให้นักศึกษาค้น คว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	3.83	1.02	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	การปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว
15.	อาจารย์ไม่มีเวลาให้คำปรึกษา เมื่อนักศึกษาประสบปัญหาในการเรียน	3.48	0.98	ปานกลาง
16.	อาจารย์ไม่ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา ทำให้ไม่อยากเรียน	3.73	1.02	มาก
17.	นักศึกษามีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอในบางวิชา	2.79	1.00	ปานกลาง
18.	นักศึกษาใช้เวลาไปกับเพื่อนในกิจกรรมต่าง ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ	3.13	0.98	ปานกลาง
19.	นักศึกษาไม่สนใจเรียน ถ้าอาจารย์ที่สอนดูเกินไป	3.27	1.10	ปานกลาง
20.	นักศึกษาตั้งใจเรียนเสมอถึงแม้วิชาที่เรียนจะยากสำหรับตนเอง	3.52	0.82	มาก
21.	นักศึกษาเต็มใจที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของอาจารย์	3.78	0.77	มาก
22.	นักศึกษารู้สึกว่า หลักสูตรการเรียนการสอนที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่เหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา	3.64	0.81	มาก
	รวม	3.45	0.41	ปานกลาง
ด้านสังคม				
1.	นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามมติที่ประชุมตกลงได้อย่างเต็มที่	3.77	0.76	มาก
2.	นักศึกษาเต็มใจที่จะปฏิบัติตามระเบียบของสถานที่ เช่น การไม่ส่งเสียงดังในห้องสมุด	4.09	0.74	มาก
3.	เมื่อมีบุคคลไม่เห็นด้วยกับความคิดของนักศึกษา นักศึกษาก็ไม่รู้สึกรำคาญเขาเลย	3.57	0.86	มาก
4.	นักศึกษาจะสนิทกับเพื่อนใหม่ได้ง่าย	3.68	0.86	มาก
5.	นักศึกษาสงวนร่างเริงเมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ	3.98	0.81	มาก
6.	นักศึกษาไม่รู้สึกอึดอัดใจกับการกล่าวคำ "ขอโทษ" เมื่อทำผิดต่อผู้อื่น	4.07	0.97	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	การปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว
7.	นักศึกษาจับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	4.10	0.73	มาก
8.	นักศึกษามักจะรู้สึกว้าเพื่อน ๆ ทำอะไรไม่ถูกใจ	3.36	0.98	ปานกลาง
9.	นักศึกษาพอใจที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับอาจารย์และเพื่อน นักศึกษา	3.80	0.81	มาก
10.	นักศึกษารู้สึกลำบากใจที่จะปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนนักศึกษา	3.37	1.06	ปานกลาง
11.	นักศึกษาเต็มใจที่จะร่วมมือและช่วยเหลือกลุ่มทำงานต่างๆ	3.88	0.81	มาก
12.	นักศึกษารู้สึกว่า คนในสังคมชอบให้ร้ายนักศึกษา	3.52	1.14	มาก
13.	นักศึกษาเต็มใจที่จะอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี	4.07	0.76	มาก
14.	นักศึกษายินดีให้ความร่วมมือในการดูแลสาธารณสมบัติของชาติ	4.12	0.72	มาก
15.	นักศึกษาทำงานส่วนรวมด้วยความเต็มใจไม่ยิ่งหย่อนไปกว่างาน ส่วนตัว	3.82	0.74	มาก
16.	นักศึกษาเต็มใจที่จะช่วยรักษาความสะอาดของส่วนรวม	3.98	0.72	มาก
17.	นักศึกษาไม่รู้สึกลำบากใจที่จะปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมารยาท สังคม เช่น การแต่งกายที่ถูกกาลเทศะ	3.95	0.82	มาก
18.	เมื่อนักศึกษาต้องการแสดงความคิดเห็นต่อผู้อื่น นักศึกษา สามารถรอให้เขาพูดจบก่อนได้โดยไม่รู้สึกหงุดหงิด	3.81	0.78	มาก
19.	นักศึกษาไม่รู้สึกลำบากใจที่จะขอคำปรึกษากับคนในครอบครัว	3.89	0.97	มาก
20.	นักศึกษารู้สึกมีปมด้อยในเรื่องฐานะความเป็นอยู่ทางบ้าน	3.74	1.18	มาก
21.	นักศึกษารู้สึกอบอุ่นใจและสบายใจเมื่ออยู่บ้าน	4.25	0.91	มาก
22.	นักศึกษาสามารถเรียนที่สถาบัน นี้ด้วยความภูมิใจ	4.15	0.82	มาก
23.	นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน ได้โดยไม่รู้สึก อึดอัดใจ	3.92	0.84	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	การปรับตัว	$\bar{X}$	SD	ระดับ การปรับตัว
24.	เมื่อขัดใจกับเพื่อน นักศึกษาไม่เคยคิดที่จะเป็นฝ่ายไปปรับความเข้าใจ	3.48	1.05	ปานกลาง
25.	เพื่อนแสดงอารมณ์โกรธใส่ นักศึกษาก็จะแสดงอารมณ์โกรธตอบเช่นกัน	3.32	1.10	ปานกลาง
รวม		3.82	0.43	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวด้านการเรียนระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนในระดับมาก ในประเด็นต่อไปนี้คือ นักศึกษาสนใจการเรียน ($\bar{X} = 3.83$, $SD = 0.72$) นักศึกษามีการเตรียมตัวในการสอบแต่ละครั้ง ($\bar{X} = 3.84$, $SD = 0.82$) นักศึกษาเข้าชั้นเรียนทุกวิชาตามกำหนด ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.88$) ในการฟังการบรรยายนักศึกษาจดบันทึกคำบรรยายไปด้วย ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.91$) นักศึกษาดังใจเรียนเสมอถึงแม้วิชาที่เรียนจะยากสำหรับตนเอง ($\bar{X} = 3.52$, $SD = 0.82$) นักศึกษาเต็มใจที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของอาจารย์ ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.77$) นักศึกษารู้สึกว่าหลักสูตรการเรียนการสอนที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่เหมาะสมกับความสามารถของ นักศึกษา ($\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.81$) ส่วนประเด็นอื่น ๆ นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาการปรับตัวด้านสังคม พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีการปรับตัวด้านสังคมระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.43$) และพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีการปรับตัวด้านสังคมในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 8 นักศึกษามักจะรู้สึกว้าเพื่อน ๆ ทำอะไรไม่ถูกใจ ($\bar{X} = 3.36$, $SD = 0.98$) ข้อ 10 นักศึกษารู้สึกลำบากใจที่จะปรึกษาปัญหากับเพื่อนนักศึกษา ($\bar{X} = 3.37$, $SD = 1.06$) ข้อ 24 เมื่อขัดใจกับเพื่อนนักศึกษาไม่เคยคิดที่จะเป็นฝ่ายไปปรับความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 1.05$) และข้อ 25 เพื่อนแสดงอารมณ์โกรธใส่ นักศึกษาก็จะแสดงอารมณ์โกรธตอบเช่นกัน ($\bar{X} = 3.32$, $SD = 1.10$) ที่นักศึกษามีการปรับตัวด้านสังคมระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และการได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ดังแสดงในตาราง 11 - 21

ตาราง 11 การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามเพศ (n = 942)

การปรับตัว	เพศ				t	p
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการเรียน	3.36	0.39	3.52	0.42	6.067	0.001
ด้านสังคม	3.74	0.43	3.89	0.41	5.450	0.001
รวม	3.56	0.36	3.72	0.37	6.550	0.001

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีการปรับตัวโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีการปรับตัวทั้งด้านการเรียนและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามสาขาวิชา (n = 942)

การปรับตัว	สาขาวิชา				t	p
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
ด้านการเรียน	3.37	0.39	3.51	0.43	5.353	0.001
ด้านสังคม	3.75	0.42	3.88	0.42	4.835	0.001
รวม	3.57	0.35	3.71	0.37	5.789	0.001

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีการปรับตัวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีการปรับตัวทั้งด้านการเรียนและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 13 การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($n = 942$)

การปรับตัว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	17.483	8.741	55.407	0.001
	ภายในกลุ่ม	939	148.142	0.158		
	รวม	941	165.625			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	9.049	4.524	25.570	0.001
	ภายในกลุ่ม	939	166.145	0.177		
	รวม	941	175.194			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	12.646	6.323	49.690	0.001
	ภายในกลุ่ม	939	119.484	0.127		
	รวม	941	132.130			

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ปานกลางและสูง มีการปรับตัวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำ ปานกลางและสูง มีการปรับตัวทั้งด้านการเรียนและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพบความแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตารางที่ 14 - 16

ตาราง 14 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($n = 942$)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{X}$	3.45	3.60	3.79
ระดับต่ำ	3.45		*	*
ระดับปานกลาง	3.60			*
ระดับสูง	3.79			

จากตาราง 14 แสดงว่า การปรับตัวโดยรวมของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงกับระดับต่ำ ระดับปานกลางกับระดับต่ำ และระดับสูงกับระดับปานกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านการเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($n = 942$)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{X}$	3.22	3.39	3.61
ระดับต่ำ	3.22		*	*
ระดับปานกลาง	3.39			*
ระดับสูง	3.61			

จากตาราง 15 แสดงว่า การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงกับระดับต่ำ ระดับปานกลางกับระดับต่ำ และระดับสูงกับระดับปานกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางเทคโนโลยีราชมงคล ด้านสังคม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($n = 942$)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{X}$	3.65	3.79	3.94
ระดับต่ำ	3.65		*	*
ระดับปานกลาง	3.79			*
ระดับสูง	3.94			

จากตาราง 16 แสดงว่า การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงกับระดับต่ำ ระดับปานกลางกับระดับต่ำ และระดับสูงกับระดับปานกลางแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ($n = 942$)

การปรับตัว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.304	0.152	0.864	0.422
	ภายในกลุ่ม	939	165.321	0.176		
	รวม	941	165.625			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.237	0.119	0.637	0.529
	ภายในกลุ่ม	939	174.956	0.186		
	รวม	941	175.194			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.493	1.746	0.124	0.883
	ภายในกลุ่ม	939	132.095	0.141		
	รวม	941	132.130			

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีการปรับตัวทั้งด้านการเรียนและด้านสังคมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู ($n = 942$)

การปรับตัว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.905	2.452	14.328	0.001
	ภายในกลุ่ม	939	160.720	0.171		
	รวม	941	165.625			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.373	1.686	9.216	0.001
	ภายในกลุ่ม	939	171.821	0.183		
	รวม	941	175.194			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.012	2.006	14.704	0.001
	ภายในกลุ่ม	939	128.118	0.136		
	รวม	941	132.130			

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีการปรับตัวทั้งด้านการเรียนและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพบความแตกต่างกันจึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 19 - 21

ตาราง 19 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวม จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู (n = 942)

การอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	3.52	3.68	3.50
แบบเข้มงวดกวดขัน	3.52		*	
แบบประชาธิปไตย	3.68			*
แบบปล่อยปละละเลย	3.50			

จากตาราง 19 แสดงว่า การปรับตัวโดยรวมของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตยกับแบบปล่อยปละละเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันกับแบบปล่อยปละละเลยมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านการเรียน จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู (n = 942)

การอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	3.32	3.48	3.27
แบบเข้มงวดกวดขัน	3.32		*	
แบบประชาธิปไตย	3.48			*
แบบปล่อยปละละเลย	3.27			

จากตาราง 20 แสดงว่า การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตยกับแบบปล่อยปละละเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันกับแบบปล่อยปละละเลยมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 การเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านสังคม จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู (n = 942)

การอบรมเลี้ยงดู	$\bar{X}$	3.69	3.85	3.70
แบบเข้มงวดกวดขัน	3.69		*	
แบบประชาธิปไตย	3.85			*
แบบปล่อยปละละเลย	3.70			

จากตาราง 21 แสดงว่า การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบประชาธิปไตยกับแบบปล่อยปละละเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันกับแบบปล่อยปละละเลย มีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยกำหนดแนวทางการศึกษาเป็น 2 ประการ ประการแรก ได้แก่ การศึกษาการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านคือด้านการเรียนและด้านสังคมของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประการที่สอง ได้แก่ การเปรียบเทียบการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านคือด้านการเรียนและด้านสังคม ของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 942 คน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปรับตัว จำแนกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน จำนวน 22 ข้อ และด้านสังคม จำนวน 25 ข้อ โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 แบบสอบถามที่แจกออกไปทั้งหมดจำนวน 942 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 942 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและ การอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนอยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนด้านสังคมนักศึกษามีการปรับตัวอยู่ในระดับมาก
2. นักศึกษาชายและหญิง มีการปรับตัวทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนและด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีการปรับตัวทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนและด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการปรับตัวทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนและด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีฐานะเศรษฐกิจต่างกัน มีการปรับตัวทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนและด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีการปรับตัวทั้งโดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนและด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านการเรียนและด้านสังคมสามารถ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและคณะที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ได้จัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ซึ่งเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักศึกษา สถาบันการศึกษา อาจารย์ผู้สอน รุ่นพี่ เพื่อนใหม่ ควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่นักศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนการสอน กฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติระหว่างเรียน แนะนำหน่วยงานที่ให้บริการด้านวิชาการและสวัสดิการนักศึกษา การเชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมาให้คำแนะนำในด้านวิธีการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมและการรู้จักแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา นักศึกษาที่เข้าเรียนในสถาบัน มีความคาดหวังว่า เมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถประกอบวิชาชีพได้ จึงมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง โดยการพยายามปรับตัวเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิต และสามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ ดังที่ กิลเมอร์ (Gilmer, 1971:73) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นกระบวนการที่มนุษย์มีปฏิกิริยาแลกเปลี่ยนการตอบสนองกับสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับสภาพปัญหาที่ เกิดขึ้นให้เป็นไป

ตามความต้องการของตน และสอดคล้องกับ รอย (Roy. 1976 : 135 – 138) กล่าวว่า บุคคลต้องมีการปรับตัวเพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย จิตใจและสังคม บุคคลที่ปรับตัวได้จะมีความมั่นคงในชีวิต พฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นคือมีสุขภาพดี ยอมรับความเป็นจริง มีความพึงพอใจในชีวิตและช่วยเหลือสังคมเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปรับตัวด้านการเรียน นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวด้านการเรียนในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนในสถาบันมีลักษณะแตกต่างจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีอาจารย์คอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและเมื่อมีการเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนมาเป็นรูปแบบที่นักศึกษาต้องค้นคว้าสรุปประเด็นหรือสาระสำคัญและจดคำบรรยายด้วยตนเอง บางครั้งนักศึกษาไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้จากวิชาที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มาสู่ระดับการเรียนในอุดมศึกษา มีการทำรายงานหรือต้องรายงานผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน รวมทั้งการประเมินผลการเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย สิ่งดังกล่าวล้วนเป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ เป็นสถานการณ์ใหม่สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สอดคล้องกับ สำเนา ขจรศิลป์ (2537 : 84) กล่าวถึงปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยไว้ว่า นักศึกษาเป็นจำนวนมากยังขาดทักษะในการเรียน เช่น การจดคำบรรยาย การค้นคว้าและการศึกษาด้วยตนเอง ตลอดจนการแบ่งเวลาเพื่อการศึกษาเล่าเรียนที่ถูกต้อง ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของนักศึกษาที่พิจารณาจากการเปรียบเทียบคะแนนในการสอบเข้าศึกษา กับผลการเรียนเมื่อผ่านไปได้ระยะหนึ่ง พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนตกต่ำลง ปัญหาเกี่ยวกับการที่นักศึกษาใหม่ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้จากวิชาที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาสู่การเรียนในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับการไม่สนใจเรียน เพราะสอบเข้าเรียนได้ในคณะหรือสาขาวิชาที่ไม่ตรงกับความถนัด ความสามารถ หรือความสนใจของตน (สุชาติ สุธรรมรักษ์. 2545 : 5 อ้างอิงมาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2539 : 39) จากการพิจารณารายข้อพบว่า ประเด็นที่นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนในระดับมาก ได้แก่ นักศึกษาสนใจการเรียน นักศึกษามีการเตรียมตัวในการสอบแต่ละครั้ง นักศึกษาเข้าชั้นเรียนทุกวิชาตามกำหนด ในการฟังการบรรยาย นักศึกษาจดบันทึกคำบรรยายและติดตามเรื่องที่อาจารย์กำลังสอนไปด้วย ประเด็นเหล่านี้เป็นงานด้านการเรียนของนักศึกษาซึ่งเป็นขั้นพัฒนาการของชีวิตในวัยเล่าเรียน ดังที่ฮาวิกเฮริสท์ (พรณี ช. เจนจิต. 2538 : 122 อ้างอิงมาจาก Havighurst. 1953 : Unpaqed) กล่าวว่า ในแต่ละช่วงวัยของชีวิตนั้นจะมีงานประจำวัย ซึ่งเป็นงานของชีวิตเป็นงานที่บุคคลต้องเรียนและต้องทำในแต่ละช่วงวัย ถ้าบุคคลใดไม่ประสบความสำเร็จในงานนั้น ๆ จะมีผลต่อการปรับตัว สอดคล้องกับ ทองเรียน อมรัชกุล (2525 : 39) กล่าวว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อความสำเร็จ ในเชิงวิชาการ มีความสนใจศึกษา หาความรู้ ความคิดต่าง ๆ ทำให้นิสิตสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพทางวิชาการและอาจารย์ผู้สอน ในสาขาวิชาที่นิสิตศึกษาอยู่ได้ง่าย นอกจากนี้ระบบการเรียนในระดับอุดมศึกษายังส่งเสริมให้นิสิตมีอิสระทางความคิด สามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลให้นิสิตสามารถปรับตัวด้านการเรียนได้ดี ดังที่สุภาณี เจียมศักดิ์(2543:84) ได้ศึกษาพฤติกรรม การปรับตัวในการศึกษาของนิสิตวิชาเอกพลศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีพฤติกรรมปรับตัวใน ด้านการเรียนอยู่ในระดับมาก และ สอดคล้องกับ กัณฑ์กนิษฐ์

เกษมพงษ์ทองดี (2546 : 71) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จังหวัดนนทบุรี พบว่า นักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับดี จึงจะปรับตัวได้ดี ส่วนนี้เทศก์ เจริญภักดิ์ (2543 : 90) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักเรียนต่อสภาพการเรียนวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การปรับตัวของนักเรียนด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับวรรณีย์ เล็กมณี (2543 : 70) ที่ได้ศึกษาการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พบว่า นิสิตมีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

การปรับตัวด้านสังคม นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีการปรับตัวอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้เข้าร่วม กิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันจัดขึ้น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมต่างๆ การแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การประชุมเชียร์ การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ซึ่งเป็นการสร้างเสริมให้เกิดความเอื้ออาทรระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องและความสมานฉันท์ในระหว่างนักศึกษารุ่นเดียวกัน ส่งผลให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงกับการทำกิจกรรมนอกชั้นเรียนในรูปแบบหลากหลาย และมีคุณค่าในการพัฒนานักศึกษา ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะต่างๆในการทำงานร่วมกันในกลุ่มรวมถึงทักษะทางสังคม ดังที่สำเนา ขจรศิลป์ (2538 : 123-124) กล่าวว่า การทำกิจกรรมทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาตนเองทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ รู้จักการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์ นักศึกษา เพื่อน และรุ่นพี่ เกิดสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ส่งผลให้เกิดการปรับตัวด้านสังคมได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ สแตรง (จุมจินต์ สลัดทุกข์. 2543 : 64 อ้างอิงมาจาก Strang. 1958 : 14 - 15) กล่าวว่า บุคคลที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี จะมีความรู้สึกอบอุ่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น มีการปรับตัวเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม จาก การพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่นักศึกษามีการปรับตัวด้านสังคมในระดับมาก ได้แก่ นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามมติที่ประชุมตกลงได้อย่างเต็มที่ นักศึกษาจะสนิทกับเพื่อนใหม่ได้ง่าย นักศึกษาพอใจที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษา นักศึกษาเต็มใจที่จะร่วมมือและช่วยเหลือกลุ่มทำงานต่าง ๆ ประเด็นเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการมีมนุษยสัมพันธ์และสัมพันธภาพที่ดีของนักศึกษาอันจะนำไปสู่การปรับตัวของนักศึกษาให้สามารถดำรงตนในสังคมสถาบันและสังคมภายนอกได้อย่างเหมาะสม ซึ่ง เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1964 : 260-261) กล่าวว่า บุคคลที่สามารถปฏิบัติตัวให้เข้ากับบุคคลต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเพื่อนมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคล ตอบทนาทของตนเองและมีการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นบุคคลที่ปรับตัวทางสังคมได้ดีและสอดคล้องกับวัลนิภา ฉลากบาง. (2544 : 5) กล่าวว่า บุคคลที่ปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ๆ ได้ดีหรือมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดี จะมีการปรับตัวทางสังคมได้ดีเช่นกัน ดังที่ ชินนิษฐา ชื่นนิยม (2540 : 111) ที่ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ศรีวิบูลย์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวทางสังคมในระดับดี และ ศุภลักษณ์ เงินบำรุง (2546 : 77) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวด้านสังคมในระดับสูง

2. การเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ สาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า (107)

2.1 นักศึกษาชายและหญิง มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ การที่นักศึกษาหญิง ปรับตัวด้านการเรียนและด้านสังคมได้ดีกว่านักศึกษาชาย อาจเนื่องมาจาก ในอดีตมีความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องเพศ โดยคนในสังคมมองว่าเพศชายมีบทบาทสำคัญในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว ในขณะที่เพศหญิงเป็นช้างเท้าหลัง (กวิณ ชุตินา. 2542 : 198) แต่ในปัจจุบันสังคมส่งเสริมให้ผู้หญิงมีบทบาททางสังคมมากขึ้น ทั้งทางด้านความคิดและการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษา ที่ได้มีการสำรวจพบว่า มีนักศึกษาหญิงเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมาก ในขณะที่อัตราการเพิ่มเชิงปริมาณของนักศึกษาชายยังคงที่ (สุชาติ สุธรรมรักษ์. 2545 : 82 อ้างอิงมาจาก Ballentine. 1997) ส่งผลให้ ผู้หญิงต้อง ขวนขวายและปรับตัวต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ส่วนผู้ชายก็มีการเปลี่ยนแปลง บทบาทของตนเอง (Gender Roles) จากบทบาทผู้นำในครอบครัวมาสู่บทบาทความเสมอภาคกันของหญิง-ชาย (กวิณ ชุตินา. 2542 : 194) ทำให้ผู้หญิงและผู้ชายมีการปรับตัวแตกต่างกัน และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีอายุระหว่าง 17-19 ปี เป็นวัยรุ่นตอนกลางเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม วัยนี้จะปรับตัวได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกรรมพันธุ์และสิ่งแวดล้อม (ประยูรศรี มณีสร. 2532 : 72) และ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 : 340) ได้กล่าวว่า ในวัยรุ่นผู้หญิงจะมีกระบวนการพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจเร็วกว่าผู้ชายในวัยเดียวกัน ประมาณ 2 ปี ทำให้ผู้หญิงสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามสภาพการณ์ได้ดีกว่าผู้ชาย ส่วนแมคคอบีและแจคลิน (จารุวรรณ สกุลคู. 2545 : 27 อ้างอิงมาจาก Maccoby and Jacklin. 1974) กล่าวว่า วัยรุ่นชายมีการแสดงออกทางอารมณ์ในด้านลบมากกว่าวัยรุ่นหญิง ดังที่สுகนร์ทิพย์ หนูนพล (2544 : 118) ได้ศึกษาความเครียดและการปรับตัวของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โรงเรียนผู้ใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า นักศึกษาหญิงมีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาชาย สอดคล้องกับ ไสภาวดี บุญยฤทธิ์กิจ (2546 : 80) ที่ได้ศึกษาภาวะสุขภาพจิตและการปรับตัวของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตหญิงปรับตัวได้ดีกว่านิสิตชาย

2.2 นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ การที่นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีการปรับตัวด้านการเรียนและด้านสังคมได้ดีกว่า นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ซึ่งมีการ จัดหลักสูตรเป็น 3 แบบ ได้แก่ แบบที่หนึ่ง หลักสูตรสายวิทยาศาสตร์เมื่อจบ ม.6 นักเรียนส่วนใหญ่จะสอบเข้าอุดมศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แบบที่สอง หลักสูตรสายศิลป์ เมื่อจบ ม.6 นักเรียนส่วนใหญ่จะ สอบเข้าอุดมศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ แบบที่สาม หลักสูตรสายศิลป์-คำนวณ เมื่อจบ ม.6 นักเรียนส่วนใหญ่จะสอบเข้าอุดมศึกษาในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย ทำให้นักศึกษา

มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน เพราะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นการศึกษาเล่าเรียนเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ทฤษฎี หลักการ การทดลอง ร่วมกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ไร้พรมแดน นักศึกษาต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับสาขาวิชานี้มีความยืดหยุ่นน้อยกว่าสาขาวิชาสังคมศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนในสาขาสังคมศาสตร์นั้น นอกจากจะให้ความรู้แล้วยังปลูกฝังลักษณะความเป็นคนใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (พรรณี ช.เจนจิต. 2538 : 452) สอดคล้องกับนิภา นิธยาน (2530 : 155-157) กล่าวว่า บุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะต้องเป็นบุคคลที่เข้าใจผู้อื่น มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ยอมรับความเป็นจริงของชีวิตและจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังที่ ฟอร์แชนและกิลเมอร์ (จารุวรรณ สกุลดู. 2545 : 78 ; อ้างอิงจาก Forehand and Gilmer. 1964 : 361 – 382) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลในองค์การมิได้เกิดจากคุณลักษณะส่วนบุคคลแต่อย่างเดียว แต่เกิดจากอิทธิพลของประสบการณ์ ซึ่งเป็นองค์รวมของสถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลนั้นประสบอยู่ ซึ่งลักษณะเช่นนี้อาจส่งผลให้นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีการปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สอดคล้องกับ วรณีย์ เล็กมณี (2547 : 71) ศึกษาการปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะที่ต่างกัน มีการปรับตัวแตกต่างกัน และ นิเทศก์ เจริญภักดิ์ (2543 : 92) ศึกษาการปรับตัวของนักเรียนต่อ สภาพการเรียนรู้วิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตร (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคสังกัด กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนแต่ละสาขาวิชามีการปรับตัวแตกต่างกัน

2.3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน มีการปรับตัวโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง มีการปรับตัวด้านการเรียนและด้านสังคมแตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางและต่ำ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพิ่งเข้ามาเรียนในระบบวิชาชีพที่สถาบันทำให้เกิดความรู้สึกตื่นเต้นกระตือรือร้น มีความตั้งใจเรียน ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันนี้เป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครั้งแรกของการศึกษาใน ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาบางคนยังเตรียมตัวและวางแผนการเรียนไม่ดีพอ เนื่องจากในช่วงแรกของการศึกษาจะมีกิจกรรมต่าง ๆ และนักศึกษาต้องปรับตัวในหลายด้านพร้อมๆ กัน ผลของการปรับตัวของนักศึกษา จึงส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 491) ได้ศึกษาพบว่า คนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีการปรับตัวทางด้านอารมณ์ให้เข้ากับสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับณัฐพล แนวจำปา (2540 : 63) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีปัญหาการปรับตัวแตกต่างกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ ส่วนกันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี (2546 : 74) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จัหวัดนนทบุรี พบว่า คณะแผนกเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา กล่าวคือ นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในเกณฑ์ดี ส่งผลให้เกิดการปรับตัวที่ดี เช่นเดียวกับ ศุภลักษณ์ เงินบำรุง (2546 : 76) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่ เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์

พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการปรับตัวสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.4 นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีฐานะเศรษฐกิจต่างกันมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสถาบันได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนและส่งเสริมทางด้านวิชาการและบริการสวัสดิการต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง บริการอนามัย บริการแนะแนว ทุนการศึกษา ทุนกู้ยืมจากรัฐบาล ตลอดจนการจ้างงานนักศึกษาตามหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถาบัน ทำให้สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนและลดความวิตกกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษานักศึกษาได้ ปัจจุบันการศึกษามีลักษณะเป็นอิสระ นักศึกษาต้องเรียนเป็นกลุ่ม ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เพราะการเรียนเป็นกลุ่ม เป็นสาขาวิชา จะช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความสามัคคีและความเสียสละ จากการเรียนเป็นกลุ่มดังกล่าว ก็จะรวมนักศึกษาทุกฐานะ เศรษฐกิจของผู้ปกครองเข้าด้วยกัน ศึกษาด้วยกัน ทำกิจกรรมร่วมกันและข้อสำคัญอีกประการหนึ่งคือนักศึกษาแต่ละคนไม่คำนึงว่าฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครองของตน และเพื่อนอยู่ในฐานะใด ทุกคนมุ่งการศึกษากันว่า เพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและสังคม โดยเฉพาะด้านวิชาการ ซึ่งไม่มีการใช้จ่ายทุนทรัพย์แตกต่างในเรื่องดังกล่าว ดังที่ จงกลณี ดุษฎี (2540 : 119) ได้ศึกษาสัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดา การเห็นคุณค่าในตนเองกับการปรับตัว ของวัยรุ่นตอนต้น พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกันมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสำรวย ประไพศรีศรี (2544 : 104) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบ ไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เช่นเดียวกับวิศนุรักษ์มะลิตัน (2545 : 109) ได้ศึกษา การปรับตัวของนักเรียนชายในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักเรียน

2.5 นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาเป็นการนำมาซึ่งการเรียนรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมของเด็ก และเป็นตัวหล่อหลอมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เด็กแสดงต่อบุคคลและสังคม ดังที่อีริคสัน (ทิพาพร ลิขิตกุล, 2544 : 27 ; อ้างอิงมาจาก Erikson, 1968 : 96 – 99) กล่าวว่า เด็กที่ได้รับความสุขความพอใจจากการปฏิบัติดูแลอย่างใกล้ชิดของบิดามารดาตั้งแต่แรกเกิด เด็กจะเกิดความรู้สึกรักใคร่ไว้วางใจในบิดามารดา เมื่อโตขึ้นจะแผ่ขยายความรู้สึกรักใคร่ไว้วางใจไปยังผู้อื่นและสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมองโลกในแง่ดี ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถปรับตัวต่อปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ฮารี รังสินันท์ (2527 : 167) กล่าวว่า บิดามารดาคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา การที่เด็กจะเติบโตเป็นเด็กที่ แข็งแรง มีสุขภาพอนามัยดี มีการปรับตัวกับเพื่อนฝูงได้ดีและมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง ก็เป็นผล จากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการปรับตัวด้านการเรียนและด้านสังคมได้ดี

กว่านักศึกษาที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่น สนับสนุนการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจด้วยตนเองตามหลักเหตุผลของบุตรทำให้เด็กปรับตัวได้ดี ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันนั้น บิดามารดาจะให้บุตรปฏิบัติตามคำสั่ง ไม่รับฟังความคิดเห็นและต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่กำหนดไว้ จะทำให้บุตรรู้สึกก้าวร้าว มีปัญหาทางอารมณ์ไม่มั่นคง กลัว ต่อต้าน ปรับตัวอยู่ในสังคมไม่ได้ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งบุตรปฏิบัติอะไรก็ได้ตามใจชอบ ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากบิดามารดา และมีการให้คำแนะนำช่วยเหลือน้อยมาก ทำให้บุตรเกิดความวิตกกังวล ไม่มั่นใจในตนเอง รู้สึกอ้างว้าง ว้าเหว่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการปรับตัว ดังที่คาร์ลิ่งกับสไตน์เบิร์ก (จารุวรรณ สกุลคุ. 2545 : 82-83 อ้างอิง จาก Darling and Steinberg. 1993 : 487-496) กล่าวว่า แบบการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็นดัชนีของบรรยากาศทางอารมณ์ (Emotional climate) ของความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร บิดามารดาที่มีปรัชญาแบบประชาธิปไตยในการอบรมเลี้ยงดูบุตร จะทำให้บุตรรู้สึกว่าตนมีอิสระในการคิด-ทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางอารมณ์อย่างต่อเนื่อง รู้จักสร้างสัมพันธภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ยอมรับฟังความคิดของบุคคลอื่น มีบุคลิกเปิดเผยสามารถสื่อสาร กับบุคคลอื่น ๆ ได้ดี รู้จักโต้แย้งโดยใช้เหตุผล รู้จักควบคุมอารมณ์และมีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับ แคพเพลน (Kaplan. 1959 : 188) กล่าวว่า พ่อแม่ปกครองลูกแบบให้ความรัก ยอมรับลูกและรับฟังความคิดเห็นซึ่งตรงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทำให้เด็กปรับตัวได้ดี สอดคล้องกับ วารุณี แจ่มกระจ่าย (2540 : 124) ได้ศึกษา การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน และอัญชลี ทองจันทร์ (2546 : 96) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เส้นทาง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีการปรับตัวทางสังคมดีกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลควรจะได้มีการพัฒนาและปรับปรุงระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้มีบทบาทในการที่จะสร้างบรรยากาศความอบอุ่น ให้ความรัก ความสนใจ เอาใจใส่เป็นกันเอง ให้คำปรึกษาและชี้แนะแก่นักศึกษาทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว การให้แรงจูงใจเพื่อให้นักศึกษามีความมานะ ตั้งใจและสนใจในการเรียน ส่งผลให้นักศึกษาสามารถปรับตัวและใช้ชีวิตในสถาบันได้อย่างเหมาะสมและสำเร็จการศึกษาได้ตามความมุ่งหวังของตนเองและครอบครัว

2. บรรยากาศทางการเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาวิธีการเรียนการสอนหรือนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้รู้จักคิดเป็น รู้จักแก้ปัญหา

ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มและขยันหมั่นเพียร เช่น การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนรู้เพื่อรู้รอบ เป็นต้น การจัดการเรียนการสอนดังกล่าว จะช่วยให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีนิสัยในการเรียนที่ดีขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ดี

3. ส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกีฬาและนันทนาการ เพื่อให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นการพัฒนานักศึกษาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ซึ่งจะทำให้นักศึกษาปรับตัวได้ดีขึ้น

4. นักศึกษาที่มีปัญหาด้านการปรับตัว ผู้บริหารและอาจารย์ควรให้ความสนใจและติดตามให้ความช่วยเหลือ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง เพื่อให้นักศึกษาสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ควรมีการศึกษาในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ว่าการปรับตัวแตกต่างกันอย่างไร
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา เช่น การมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สภาพแวดล้อมภายในสถาบัน เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาภาวะสุขภาพจิตและการปรับตัวของนักศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภาวิไล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. สุกัญญา ตันตระกูล เป็นผู้สัมภาษณ์. ที่ศูนย์กลาง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทุมธานี เมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2547.
- กวิน ชุตินา. (2542). มุมมองในฐานะผู้นำแนวคิด Gender สู่การปฏิบัติ. ใน สรุปรายงานการ
สัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 7. หน้า 194-197. กรุงเทพฯ : กรมควบคุมโรคติดต่อ
กระทรวงสาธารณสุข.
- กฤตินี ตรงสิทธิ์รักษ์. (2546). การศึกษาปัญหาการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา สีนาท. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. สุกัญญา ตันตระกูล เป็นผู้สัมภาษณ์. ที่ศูนย์กลาง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทุมธานี เมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2547.
- กันยา สุวรรณแสง. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.
- กันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). มหาวิทยาลัยที่ทางแยก : จุดประกายวิสัยทัศน์อุดมศึกษา
ไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย.
- ชนิษฐา ชื่นเนียม. (2540). การปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี ศรีธัญญา. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไขนภา แก้วจันทร์. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการ
แนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จงกลณี ดุ้ยเจริญ. (2540). สัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดา การเห็นคุณค่าในตนเองกับ
การปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น. วิชานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.
(สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จรรวรณ์ สกุลญ. (2545). รายงานการวิจัย อิทธิพลของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยต่อความ
ฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สาขาวิชาการอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- จุมจินต์ สลัดทุภี. (2543). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี
ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชาติชาย หมั่นสมักร. (2542). การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ปรินูณานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ชูติทย์ ปานปรีชา. (2538). จิตวิทยาทั่วไป. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ณัฐพล แนวจำปา. (2540). การปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล. ปรินูณานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐรัตน์ กาบมาลี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุกัญญา ดันตระบัณฑิต เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่ศูนย์กลาง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทุมธานี เมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2547.
- ดวงพร อังศุฉนกุลสิริ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุกัญญา ดันตระบัณฑิต เป็นผู้สัมภาษณ์
ที่ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทุมธานี เมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2547.
- ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจฉินก. (2524). ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับ
สุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน , อรพินท์ ชูชม และงามดา วนิทนันท. (2528). ปัจจัยทาง
จิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยของมารดาไทย. รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน มุลประดับ. (2541). แรงสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวของวัยรุ่นตอนต้น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงแข วิทยาสุนทรวงศ์. (2541). ผลของกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการปรับตัวด้านการเรียน
ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง จังหวัดตรัง.
ปรินูณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดร.ณรัตน์ ผลสวัสดิ์. (2544). การปรับตัวและสุขภาพจิตของนักศึกษาโครงการจัดการศึกษา
สำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) สถาบันราชภัฏพระนคร. ปรินูณานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- ทิพากร ลิขิตกุล. (2544). การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (พื้นฐานการศึกษา).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภา นิธยาน. (2530). การปรับตัวและบุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิภา เมธาวีชัย. (2536). การประเมินผลการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิสิษฐ์การพิมพ์
- นิเทศก์ เจริญกัณทุรณ์. (2543). ศึกษาการปรับตัวของนักเรียนต่อสภาพการเรียนวิชาชีพ
ประเภทช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคสังกัด
กรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ประติพันธ์ อูปรมย์. (2532). พฤติกรรมวัยรุ่น. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประภาวดี เหล่าพูนสุข. (2539). ปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ประสาธ อิศรปริดา. (2523). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ศึกษิตสยาม.
- ประยูรศรี มณีสร. (2532). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนว
คณะครุศาสตร์ สหรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2532). กรุงเทพฯ :
อัมรินทร์ พรินติ้ง.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2526). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- พรพรรณ จันทรถง. (2541). การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับการปรับตัวทาง
สังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.
ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พรณี ช. เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ
แกรมมี จำกัด.

- พรรณี หลบลุดตา. (2542). การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
กองทัพบก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณวดี จันทราช. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่ออัธยาศัยของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พวงสร้อย วรกุล. (2522). การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิริยาภรณ์ ประเทืองเศรษฐ์. (2544). บทบาทบิดา บทบาทมารดาและการปรับตัวกับเพื่อนของ
วัยรุ่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภาวิณี สุทธิพิเชฐภักดิ์. (2545). การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน
ระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มณูญ ดนะวัฒนา. (2526). จิตวิทยาพัฒนาชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์
- มาลินี จุฑารพ. (2537). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์.
- มัลลวีร์ อุดุลวัฒนศิริ. (2533, กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม). ชีวิตในมหาวิทยาลัย. ศึกษาศาสตร์.
14(1) : 62 – 66.
- ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. (2545). พื้นฐานวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ราตรี พงษ์สุวรรณ. (2540). การศึกษาปัญหาการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ละออ หุตากร. (2535). หลักพื้นฐานเพื่อการพยาบาลชีว-จิต-สังคม. กรุงเทพฯ :
ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วรรณีย์ เล็กมณี. (2543). การปรับตัวของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขต
กำแพงแสน กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา (กำแพงแสน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2543). จิตวิทยาการปรับตัว. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วรุณี แจ่มกระจ่าง. (2540). การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วิศนุรักษ์ มะลิตัน. (2545). การปรับตัวของนักเรียนชายในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). "คำเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้". ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3) : 8-11
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา ฉลากบาง. (2543). การปรับตัว. กรุงเทพฯ : โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติฯ
- วุฒิชัย จงคำนึ่งสีล. (2538). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อการปรับตัวการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม (ช่วงกลสยาม). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2 วัยรุ่น-วัยสูงอายุ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศุภลักษณ์ เงินบำรุง. (2546). ปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- สมหมาย จิตวรินทร์. (2539). การปรับตัวและการรู้คุณค่าทางศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. (2545). รายงานสถิติการศึกษาปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ : กลุ่มวิเคราะห์และพัฒนาระบบข้อมูล กองแผนงาน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
-(2546). รายงานผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประจำปีการศึกษา 2546. กรุงเทพฯ : ฝ่ายรับสมัครและลงทะเบียนเรียน สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
-(2546). คู่มือแนะแนวการศึกษาต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ฝ่ายแนะแนวการศึกษาและอาชีพ กองบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- สุจินต์ ยมศรีเคน. (2536). ปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุขปีการศึกษา 2535. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สุคนธ์ทิพย์ หนูนพล. (2544). ความเครียดและการปรับตัวของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ โรงเรียนผู้ใหญ่อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุชา จันทน์เอม. (2528). วิทยุ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สุชาดา สุธรรมรักษ์. (2545). รายงานการวิจัย ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : การวิเคราะห์โมเดลลิสม์ที่มีตัวแปรแฝง. สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชีลา พรรณหาญ. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบผลของเทคนิคการสอนต่อการปรับตัวด้านวิชาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาณี เจียมศักดิ์. (2543). พฤติกรรมการปรับตัวในการศึกษาของนิสิตวิชาเอกพลศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี สุวรรณภักดี. (2541). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต. (2548, มกราคม – กุมภาพันธ์). โอกาสของการสร้างรากฐานการพัฒนาคมน. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 3(1) : 53
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2546). สมุดสถิติรายปีประเทศไทย พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำรวย ประไพศรี. (2544). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2539). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1 : พื้นฐานและบริการนักศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- โสภาวดี บุญยฤทธิกิจ. (2546). ภาวะสุขภาพจิตและการปรับตัวของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- หทัยชนก พุทธรักษา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุกัญญา ตันตระกูลบัณฑิต เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่ ศูนย์กลาง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปทุมธานี เมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2547.
- อัญชลี ทองจันทร์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เส้นทาง. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อรุณ นาครักษา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุกัญญา ตันตระกูลบัณฑิต เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่ ศูนย์กลาง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปทุมธานี เมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2547.
- อรุณี สุปัญญ. (2545). การปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่นชายในสถานสงเคราะห์ในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล สังกัดกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์. *วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- อรัญญา จอดนอก. (2544). ความเครียดและการปรับตัวของบุคลากรพยาบาลโรงพยาบาล . กรุงเทพฯ กรุงเทพมหานคร. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- อารี รังสินันท์. (2527). รวบรวมบทความการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุบล เสถียรปภิรณกรณ์. (2521). การปรับตัวทางสังคมของนักเรียนไทยมุสลิมในวิทยาลัยอยุธยา. *วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต. (สังคมวิทยา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อำนาจ หงษา. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตภายในมหาวิทยาลัยของนิสิตปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Andrew, H. A. and Roy S.C. (1991). *The Roy 's Adaptation Model.* California : Appleton & Lange.
- Cronbach, Lee. J. (1971). *Essentials of Psychological Testing.* 3rd ed. New York : Harper and Row.
- Ferguson, George. A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education.* 5th ed. New York : McGraw-Hill.
- Gilmer, B. Von Haller. (1971). *Industrial and Organizational Psychology.* New York : McGraw – Hill.
- Hurlock, Elizabeth. B. (1978). *Child Development.* Auckland : McGraw – Hill.

- Kaplan, Louis. (1959). *Mental Health and Human Relations in Education*. New York : Harper and Brothers.
- Ringness, Thomas A. (1968). *Mental Health in the School*. New York : Random House.
- Roger, Dorothy. (1962). *The Psychology of Adolescence*. New York. Appleton Century – Crofts.
- Roy, Sister C. (1976). *Introduction to Nursing : Adaptation Mode*. New Jersey : Prentice Hall.
- Worchel , Stephen and Goethals, George. R. (1985). *Adjustment Path Way to Personal Growth*. Englewood Cliffs, N. J. : Prentice - Hall .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. อาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมพงษ์	อาจารย์ประจำภาควิชาการอุดมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผศ.ดร.นุชลี อุปภัย	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคนิคการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
วิทยาเขตเทเวศร์
3. ผศ.รชมน สุขชุม	อาจารย์ประจำภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 (หลักสูตร 4-5 ปี)

ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปรับตัว

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 (หลักสูตร 4-5 ปี) ในศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล การตอบแบบสอบถามนี้จึงเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาโดยแท้จริงและไม่มีข้อมูลใดถูกหรือผิด ข้อมูลจะสรุปออกมาในภาพรวมการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จึงขอความร่วมมือจากนักศึกษาในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดและครบถ้วนสมบูรณ์ทั้ง 2 ตอน

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักศึกษา
สุกัญญา ตันตระบัณฑิตย์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความหรือเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. สาขาวิชาและคณะที่ศึกษา

สาขาวิชา

คณะที่ศึกษา

() วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

() คณะวิศวกรรมศาสตร์

() คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

() คณะวิทยาศาสตร์

() คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

() คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน

() สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

() คณะคหกรรมศาสตร์

() คณะบริหารธุรกิจ

() คณะศิลปกรรม

() คณะศิลปศาสตร์

() คณะศึกษาศาสตร์

() คณะนาฏศิลป์และดุริยางค์

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547

() ต่ำกว่า 2.00 ลงมา

() ระหว่าง 2.00 – 2.99

() ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

4. ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง (รายได้รวมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อเดือน ที่ยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายใดๆ)

() รายได้ต่ำกว่า 12,000 บาท

() รายได้ระหว่าง 12,000 – 25,000 บาท

() รายได้ตั้งแต่ 25,001 บาท

5. นักศึกษาได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองในลักษณะ

() ปฏิบัติตามคำสั่ง ไม่รับฟังความคิดเห็นและต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่กำหนดไว้

() ความมีเหตุผล เอาใจใส่และรับฟังความคิดเห็น

() ปฏิบัติอะไรก็ได้ตามใจชอบ มีการให้คำแนะนำช่วยเหลือน้อยมาก

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับ

ความคิด ความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด
จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด
จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด
จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด
จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิด

ความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด
ความรู้สึกของนักศึกษา
ความรู้สึกของนักศึกษาบางครั้ง
ความรู้สึกของนักศึกษาน้อย
ความรู้สึกของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
การปรับตัวด้านการเรียน					
1. นักศึกษาสนใจการเรียน.....					
2. นักศึกษามีการเตรียมอ่านหนังสือล่วงหน้า.....					
3. นักศึกษามีการเตรียมตัวในการสอบแต่ละครั้ง.....					
4. นักศึกษากำหนดเวลาในแต่ละวัน สำหรับการศึกษาค้นคว้าจาก คอมพิวเตอร์หรือในห้องสมุด.....					
5. นักศึกษาเข้าชั้นเรียนทุกวิชาตามกำหนด.....					
6. นักศึกษามีสมาธิในการเรียน.....					
7. ในการฟังการบรรยายนักศึกษาจดบันทึกคำบรรยายไปด้วย.....					
8. ขณะที่ฟังอาจารย์สอนนักศึกษาติดตามเรื่องที่อาจารย์กำลังสอน ไปด้วย.....					
9. นักศึกษาไม่ถนัดในสาขาวิชาที่เรียน.....					
10. นักศึกษารู้สึกลำบากใจในการออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน.....					
11. นักศึกษานอนตื่นสายบ่อย ทำให้ไปเรียนไม่ทัน.....					
12. นักศึกษาไม่ชอบอาจารย์บางคน ทำให้ผลการเรียนไม่ดี.....					
13. อาจารย์สอนต่อเนื่องเป็นเวลานาน ทำให้นักศึกษาเกิด ความเบื่อหน่าย.....					
14. อาจารย์ไม่ค่อยได้เข้าสอนในชั้นเรียน ปลอมให้นักศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง.....					

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
15. อาจารย์ไม่มีเวลาให้คำปรึกษา เมื่อนักศึกษาประสบปัญหาในการเรียน.....					
16. อาจารย์ไม่ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา ทำให้ไม่อยากเรียน.....					
17. นักศึกษามีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอในบางวิชา.....					
18. นักศึกษาใช้เวลาไปกับเพื่อนในกิจกรรมต่าง ๆ มากทำให้ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ.....					
19. นักศึกษาไม่สนใจเรียน ถ้าอาจารย์ที่สอนดุเกินไป.....					
20. นักศึกษาดังใจเรียนเสมอถึงแม้วิชาที่เรียนจะยากสำหรับตนเอง.....					
21. นักศึกษาเต็มใจที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของอาจารย์.....					
22. นักศึกษารู้สึกว่าหลักสูตรการเรียนการสอนที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่เหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา.....					
การปรับตัวด้านสังคม					
1. นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามมติที่ประชุมตกลงได้อย่างเต็มที่.....					
2. นักศึกษาเต็มใจที่จะปฏิบัติตามระเบียบของสถานที่ เช่น การไม่ส่งเสียงดังในห้องสมุด.....					
3. เมื่อมีบุคคลไม่เห็นด้วยกับความคิดของนักศึกษา นักศึกษาก็ไม่รู้สึกโกรธเขาเลย.....					
4. นักศึกษาจะสนิทกับเพื่อนใหม่ได้ง่าย.....					
5. นักศึกษาสนุกว่าเร้าเมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ					
6. นักศึกษาไม่รู้สึกอึดอัดใจกับการกล่าวคำ "ขอโทษ" เมื่อทำผิดต่อผู้อื่น.....					
7. นักศึกษารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเต็มใจ.....					
8. นักศึกษามักจะรู้สึกว่าเพื่อน ๆ ทำอะไรไม่ถูกใจ.....					
9. นักศึกษาพอใจที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษา.....					

ข้อความ	สภาพความเป็นจริง				
	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
10. นักศึกษารู้สึกลำบากใจที่จะปรึกษาปัญหากับเพื่อนนักศึกษา.....					
11. นักศึกษาเต็มใจที่จะร่วมมือและช่วยเหลือกลุ่มทำงานต่าง ๆ					
12. นักศึกษารู้สึกว่าคนในสังคมชอบให้ร้ายนักศึกษา.....					
13. นักศึกษาเต็มใจที่จะอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี.....					
14. นักศึกษายินดีให้ความร่วมมือในการดูแลสาธารณสมบัติของชาติ.....					
15. นักศึกษาทำงานส่วนรวมด้วยความเต็มใจไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า งานส่วนตัว.....					
16. นักศึกษาเต็มใจที่จะช่วยรักษาความสะอาดของส่วนรวม.....					
17. นักศึกษาไม่รู้สึกลำบากใจที่จะปฏิบัติตามให้ถูกต้องตาม มารยาทสังคม เช่น การแต่งกายที่ถูกกาลเทศะ.....					
18. เมื่อนักศึกษาต้องการแสดงความคิดเห็นต่อผู้อื่น นักศึกษา สามารถรอให้เขาพูดจบก่อนได้โดยไม่รู้สึกหงุดหงิด.....					
19. นักศึกษาไม่รู้สึกลำบากใจที่จะขอคำปรึกษากับคนในครอบครัว.....					
20. นักศึกษารู้สึกมีปมด้อยในเรื่องฐานะความเป็นอยู่ทางบ้าน.....					
21. นักศึกษารู้สึกอับอายและสับสนใจเมื่ออยู่บ้าน.....					
22. นักศึกษาสามารถเรียนที่สถาบัน นี้ด้วยความภูมิใจ.....					
23. นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน ได้โดย ไม่รู้สึกอึดอัดใจ.....					
24. เมื่อขัดใจกับเพื่อน นักศึกษาไม่เคยคิดที่จะเป็นฝ่ายไปปรับ ความเข้าใจ.....					
25. เมื่อเพื่อนแสดงอารมณ์โกรธใส่ นักศึกษาก็จะแสดงอารมณ์ โกรธตอบเช่นกัน.....					

ภาคผนวก ค.
คำอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม
และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการปรับตัวด้านการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	2.92	9	2.96	17	3.72
2	2.34	10	2.65	18	2.42
3	4.17	11	5.92	19	2.10
4	3.13	12	5.39	20	2.64
5	3.26	13	4.79	21	2.92
6	2.92	14	2.06	22	2.00
7	2.65	15	3.13		
8	2.57	16	4.11		

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการปรับตัวด้านสังคม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	2.11	10	3.89	19	3.55
2	2.31	11	4.43	20	3.99
3	5.10	12	5.04	21	3.98
4	2.69	13	3.73	22	4.59
5	3.05	14	2.37	23	5.23
6	3.81	15	3.13	24	2.47
7	4.48	16	3.18	25	2.82
8	3.69	17	2.77		
9	4.81	18	3.53		

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.92

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสุกัญญา ตันตระกูล
วัน-เดือน-ปี เกิด 13 ตุลาคม 2498
สถานที่เกิด ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน ฝ่ายสวัสดิการนักศึกษา กองบริการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2515 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร
พ.ศ. 2517 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์
พ.ศ. 2519 อนุปริญญาการพยาบาลและผดุงครรภ์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2524 พยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2530 สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2548 การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ